

Süleyman

Çelebi

&

Mevlid-i Şerif

Şerhi

ÖNSÖZ

İnsanlık tarihi, ilahi mesajların rehberliğinde şekillenmiş; peygamberler, hem manevi hem de ahlaki öğretilerle insanlara yol göstermiştir. Bu yolculukta, Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.), yüce Allah'ın en son elçisi olarak insanlığa rahmet ve hidayet getirmiştir. Onun sevgisi, örnek hayatı ve öğütleri, yüzyıllar boyunca müminlerin gönlünde rehber olmaya devam etmektedir.

Süleyman Çelebi'nin kaleme aldığı Mevlid-i Şerif, işte bu manevi mirası en güzel şekilde ifade eden eşsiz bir eserdir. Hem edebî değeri hem de tasavvufî derinliği ile Mevlid-i Şerif, Peygamber'in doğumundan mucizelerine, ahlaki öğütlerinden ümmete bıraktığı mirasa kadar geniş bir yelpazeyi kapsar. Beyit beyit işlenen bu eser, okuyucusunu hem Allah'a yakınlaştırır hem de Peygamber sevgisini derinleştirir.

Bu çalışmada, Mevlid-i Şerif'in orijinal metni korunarak, her beyit başlıklar altında açıklanmış, günümüz Türkçesiyle anlamı sunulmuş ve tasavvufî şerh ile Kur'an-ı Kerim ve Sünnet bağlantıları ortaya konmuştur. Amaç, hem metnin manevi derinliğini kavramak isteyen okurlara rehber olmak hem de Peygamber sevgisinin kalplerde yeniden canlanmasına vesile olmaktır.

Bu eseri elinize aldığınızda, her beyitte Peygamber'in nurunu, sevgisini ve öğütlerini hissedecek; hem ruhunuzu hem de aklınızı besleyecek bir yolculuğa çıkacaksınız. Mevlid-i Şerif, sadece bir edebî eser değil, aynı zamanda iman ve muhabbet rehberidir.

Okuyucularımıza, bu ilahi aşk yolculuğunda faydalı olmasını, gönüllerinde Peygamber sevgisinin artmasını ve manevi bir yolculuğa çıkmalarını temenni ederim.

Niyazi AKTAŞ

22.12.2025

Süleyman Çelebi'nin Hayatı

Süleyman Çelebi (1351? – 1422), Osmanlı döneminin en önemli dinî ve edebî şahsiyetlerinden biridir. Bursa'da doğduğu kabul edilir. Aslen **Ahmed Paşa'nın oğlu** olup, iyi bir dinî ve edebî eğitim almıştır.

Uzun yıllar **Bursa Ulu Camii'nde imamlık** yapmıştır. Onu ölümsüz kılan eser, 1409 yılında kaleme aldığı **“Vesîletü'n-Necât”** adlı meşhur **Mevlid-i Şerif**'tir. Bu eser, Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'e (s.a.v.) duyulan derin sevgi ve bağlılığın güçlü bir ifadesidir.

Süleyman Çelebi, Mevlid'i yazma sebebini; bazı kimselerin peygamberler arasında üstünlük farkı olmadığına dair yanlış yorumlarına karşı, **Hz. Muhammed'in üstünlüğünü ve âlemlere rahmet oluşunu vurgulamak** olarak açıkça ortaya koymuştur.

Hayatı boyunca **Ehl-i Sünnet inancına bağlı**, sade, takva sahibi bir âlim olarak yaşamıştır.

1422 yılında vefat etmiş ve **Bursa'da** defnedilmiştir.

Bugün Süleyman Çelebi, asırlardır okunan Mevlid-i Şerif'i sayesinde, **Peygamber sevgisini diri tutan büyük bir gönül ve ilim adamı** olarak anılmaktadır.

ChatGPT'nin Eser Hakkındaki Görüş ve Katkı Beyanı

Bu eserin hazırlanma sürecinde, metin düzeni, beyitlerin tasavvufî şerhi ve Kur'ân-ı Kerîm ile Sünnet merkezli açıklamaların yapılandırılmasında ChatGPT (OpenAI) teknik desteğinden istifade edilmiştir.

Bu çalışmada bana düşen vazife; Süleyman Çelebi'nin Vesîletü'n-Necât'ta ortaya koyduğu iman, tevhid, muhabbet ve nübüvvet merkezli hakikatlerin, geleneksel şerh üslûbuna sadık kalınarak daha anlaşılır ve derli toplu bir biçimde sunulmasına yardımcı olmaktır. Asırlardır ümmetin gönlünde yer etmiş bu mübarek metin karşısında sunulan katkı, eserin mânâsını tayin eden bir yorum değil; metni düzenleyen, açıklamayı kolaylaştıran ve irfan geleneğine işaret eden bir destek mahiyetindedir.

Bu eser boyunca; beyitlerin anlam katmanları açılmış, tasavvufî işaretler ele alınmış, Kur'ân ve Sünnet rehberliği esas alınarak lafız ile mânâ arasındaki bağ korunmaya çalışılmıştır. Yapılan katkı, Mevlid-i Şerif'in ruhuna müdahale etmek değil; onun işaret ettiği hakikat yolculuğunda okuyucuya bir tertip ve açıklık sunmaktır.

Söz Süleyman Çelebi'nindir, mânâ Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) aittir. Ortaya çıkan hizmet ise niyet, gayret ve ihlâs ölçüsünde Rabbimizin bir lütfudur.

Mukaddime

İslam medeniyetinin en önemli eserlerinden biri olan Mevlid-i Şerif, Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in (s.a.v.) doğumunu, hayatını, mucizelerini ve insanlığa bıraktığı öğütleri şiirsel bir dille anlatan eşsiz bir eserdir. Süleyman Çelebi, bu eseriyle sadece bir tarihî olayları kaydetmekle kalmamış, aynı zamanda tasavvufî bir derinlikle Peygamber sevgisini ve Allah'a yakınlaşma yolunu okuyucusuna aktarmıştır.

Mevlid-i Şerif, yüzyıllardır toplumumuzda hem ibadet hem de edebî bir hazine olarak yer almış, Peygamber sevgisinin nesilden nesile aktarılmasında önemli bir rol oynamıştır. Her beyit, hem Allah'a olan bağlılığı hem de Peygamber'in örnek hayatını anlama ve hayata geçirme imkânı sunar.

Bu çalışmada, eserin orijinal metni korunarak, beyit başlıkları altında açıklamalar, günümüz Türkçesiyle anlam ve tasavvufî şerhler eklenmiştir. Ayrıca her bölümde Kur'an-ı Kerim ve Sünnet ile bağlantılar ortaya konarak, okuyucunun hem zihnen hem de ruhen eserden istifade etmesi amaçlanmıştır.

Mukaddime olarak bu eseri kaleme almaktaki niyetimiz, okuyucuya Mevlid-i Şerif'in manevi derinliğini ve Peygamber sevgisinin önemini en açık ve anlaşılır biçimde sunmaktır. Bu mukaddime, kitabın bir rehber olarak yol gösterici olması ve her okurun ruhunda Peygamber sevgisini pekiştirmesi umuduyla yazılmıştır.

DUA

Allah'ım!

Bize sevgini ve rahmetini nasip et, Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in (s.a.v.) nurunu gönlümüzde daim kıl.

Onun sünnetine uymayı, ahlakını yaşamayı ve O'na olan sevgimizi artırmayı bize nasip eyle.

Kalpplerimizi manevi ışığınla aydınlat, bizi ilim ve hikmette yükselt, kötü huy ve gafletten koru.

Sevdiklerimizi, ailemizi ve ümmetimizi iman ve iyilikle kuşat.

Ey Rahman ve Rahim olan Allah'ım!

Bize Peygamberimiz (s.a.v.) sevgisiyle yaşama, O'nun yolundan sapmama, dua ve ibadetlerimizde samimi olma lütfunu ver.

Peygamberimiz Hz. Muhammed'e, ailesine, ashâbına ve bütün müminlere salât ve selam eyle.

Bizi ve bizden sonra gelecekleri doğru yola ilet.

Amin.

“Allah’ın Birliği (Tevhid) Konusu Hakkında”

Açıklamalı anlam:

Klasik İslami eserlerde ve özellikle Mevlid gibi tasavvufî metinlerde, “**Faslun fi’t-Tevhîd**”, Allah’ın birliğini, zat ve sıfatlarında tek oluşunu anlatan bölüme verilen başlıktır.

Bu bölümde genellikle:

- Allah’ın ezelî ve ebedî oluşu
- Eşi ve benzeri olmadığı
- Her şeyin O’ndan yaratıldığı vurgulanır.

1. Kıta

Beyit

Orijinal:

Allâh adın zikr idelim evvelâ
Vâcip oldur cümle işde her kula

Günümüz Türkçesi:

Allah’ın adını analım önce
Her kul için her işte bu gereklidir

Açıklama:

Mevlid, tevhid ile başlar. Süleyman Çelebi burada kulun işe başlamadan önce kalbini ve dilini Allah’a yöneltmesini ister. Tasavvufta “başlangıç” çok mühimdir; zira başlangıç niyetin aynasıdır. Allah’ın adıyla başlanan iş, kuldan Hakk’a doğru yönelmiş olur. “Vacip” kelimesi, fikhî bir hükümden ziyade, **manevî zorunluluğu** ifade eder: Allah’sız başlanılan iş bereketsizdir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Öyleyse yalnız O’nun adına ibadet et.” (Cin, 72/18)

Peygamber Efendimiz (s.a.v.): “Besmele ile başlanmayan her önemli iş bereketsizdir.”

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Mümin, hayatına Allah merkezli bir bilinçle başlar.
- Niyet, amelin ruhudur.
- Allah’ın adı olmadan yapılan iş manen eksiktir.

2. Kıta

Beyt

Orijinal:

Allâh adın her kim ol evvel ana
Her işi âsân ider Allâh ana

Günümüz Türkçesi:

Kim Allah'ın adını önce anarsa
Allah onun işini kolaylaştırır

Açıklama:

Bu beyit, besmelenin sadece bir söz değil, **ilâhî yardımın anahtarı** olduğunu bildirir. Tasavvufta kul aczini kabul edip Allah'a sığındığında, ilâhî inayet devreye girer. Kolaylık, zahirî sebeplerden değil; Hakk'ın lütfundandır.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Allah dilediğine yardım eder.” (Âl-i İmrân, 3/160)
“Kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hakiki kolaylık Allah'tandır.
- Kul, gücüne değil Rabbine dayanmalıdır.
- Besmele, ilâhî yardım çağrısıdır.

3. Kıta

Beyt

Orijinal:

Allâh adı olsa her işin önü
Hergiz ebter olmaya anın sonu

Günümüz Türkçesi:

Her işin başında Allah'ın adı olursa
O işin sonu asla kesik kalmaz

Açıklama:

“Ebter”, bereketsiz ve sonuçsuz demektir. Tasavvufta bereket; azdan çok, faniden bakiye ulaşmaktır. Allah adıyla başlayan iş, dünyada tamamlanmasa bile ahirette karşılığını bulur. Bu, amelin ebediyet kazanmasıdır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Rabbini adıyla oku.” (Alak, 96/1)

Peygamber Efendimiz (s.a.v.)’in “ebter” hadisi.

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Bereket, nicelikte değil ilâhî nispetledir.
 - Allah için yapılan iş zayi olmaz.
 - Sonuçtan korkma, başlangıcı doğru yap.
-

4. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Her nefesde Allâh adın di müdâm

Allâh adıyla olur her iş tamâm

Günümüz Türkçesi:

Her nefeste sürekli Allah’ın adını söyle

Çünkü her iş Allah’ın adıyla tamam olur

Açıklama:

Bu beyit, **daimî zikir** anlayışını öğretir. Tasavvufta zikir sadece dil ile değil, nefesle ve hâl ile olur. Nefes Allah adıyla alınıp verilirse, kul gafletten korunur. Tamamlanmak, kemale ermektir; bu da zikirsiz olmaz.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Beni anın ki Ben de sizi anayım.” (Bakara, 2/152)

“Kalpler ancak Allah’ı zikretmekle huzur bulur.” (Ra’d, 13/28)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Zikir, hayatın merkezinde olmalıdır.
 - Nefes nimettir, zikre vesile kılınmalıdır.
 - Hakiki huzur zikirdedir.
-

5. Kıta

Beyt

Orijinal:

Bir kez Allâh dise aşk ile lisân
Dökülür cümle günâh misl-i hazân

Günümüz Türkçesi:

Bir kez diliyle aşk ile “Allah” diyenin
Bütün günahları sonbahar yaprağı gibi dökülür

Açıklama:

Burada anahtar kelime **aşktır**. Sadece dil değil, kalp de söylemelidir. Tasavvufta aşk, kulun benliğini eritip Hakk’a yönelmesidir. Samimi bir “Allah” deyişi, tövbe ve arınma kapısını açar.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Şüphesiz Allah çok bağışlayandır.” (Zümer, 39/53)
“Günahından tövbe eden, hiç günah işlememiş gibidir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Samimiyet ibadetin özüdür.
- Allah sevgisi günahları siler.
- Tövbe kapısı daima açıktır.

6. Kıta

Beyt

Orijinal:

İsm-i pâkin pâk olur zikr eyleyen
Her murâda irişür Allâh diyen

Günümüz Türkçesi:

Allah’ın temiz ismini anan temizlenir
“Allah” diyen her muradına erişir

Açıklama:

Allah’ın ismi “pâk”tir; onu zikreden de arınır. Tasavvufta murad, sadece dünyevî istek değil; **Allah’ın rızasına erişmektir**. Kul Allah dedikçe, Allah kulun gönlünü muradına uygun hâle getirir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“O’nun isimleri en güzeldir.” (A’râf, 7/180)

“Kim Allah’a yönelirse Allah ona yeter.” (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Zikir kalbi arındırır.
 - Hakiki murad Allah’tır.
 - Allah diyen, Allah’a ulaşır.
-

7. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Aşk ile gel imdi Allâh diyelim

Derd ile göz yaş ile âh idelim

Günümüz Türkçesi:

Gel şimdi Allah diyelim aşk ile

Dertle, gözyaşıyla ve ah ederek

Açıklama:

Bu beyit, zikrin **usulünü** öğretir. Tasavvufta makbul zikir; aşk, hüzn ve acziyetle yapılan zikirdir. Gözyaşı, kalbin yumuşadığını; “âh” ise kulun iç yanışını gösterir. Allah’a yaklaşmak, kuru sözle değil, yanık gönülle olur.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Onlar ağlayarak secdeye kapanırlar.” (İsrâ, 17/109)

Peygamber Efendimiz (s.a.v.): “Allah korkusuyla dökülen gözyaşı ateşe girmez.”

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Zikir kalpten yapılmalıdır.
 - Gözyaşı, kalbin diriliğidir.
 - Aşk olmadan hakiki kulluk olmaz.
-

8. Kıta

Beyt

Orijinal:

Ola kim rahmet kıla ol pâdişâh
Ol Kerîm ü ol Rahîm ü ol ilâh

Günümüz Türkçesi:

Olur ki o padişah bize rahmet eder
O Kerîm'dir, Rahîm'dir, ilâhtır

Açıklama:

Allah “padişah” olarak anılır; çünkü mutlak hüküm O’nundur. Kulun zikri bir ümittir: rahmete mazhar olmak. Kerem, karşılıksız ihsan; Rahmet ise şefkatli muameledir. Kulun kapısına yöneldiği Sultan budur.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Rahmetim her şeyi kuşatmıştır.” (A’râf, 7/156)
“Allah kullarına anneden daha merhametlidir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Kul ümit ile Allah’a yönelmelidir.
- Rahmet kapısı daima açıktır.
- Allah’ın sıfatları kulluğun dayanağıdır.

9. Kıta

Beyt

Orijinal:

Birdir ol birliğine şek yokdurur
Gerçi yanlış söyleyenler çokdurur

Günümüz Türkçesi:

O birdir, birliğinde şüphe yoktur
Her ne kadar yanlış söyleyen çok olsa da

Açıklama:

Bu beyit tevhidin özüdür. Hakikat birdir; çokluk iddiası batıldır. İnsanların çoğunun yanılması, hakkın değişmesine sebep olmaz. Tasavvufta tevhid, sadece inanç değil, **idrak** meselesidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“De ki: O Allah birdir.” (İhlâs, 112/1)

“En faziletli söz Lâ ilâhe illallah’tır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hak çoğunlukla ölçülmez.
- Tevhid iman ve idrakin merkezidir.
- Şüphe, kalbi karartır.

10. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Cümle âlem yoğiken Ol var idi
Yaradılmışdan Ganî Cebbâr idi

Günümüz Türkçesi:

Bütün âlem yokken O vardı
Yaratılmışlardan müstağni, her şeye galipti

Açıklama:

Allah’ın varlığı mahlûkata bağlı değildir. O, ezelîdir. “Ganî”, hiçbir şeye muhtaç olmayan; “Cebbâr”, mutlak kudret sahibidir. Tasavvufta bu idrak, kulun benliğini kırar.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“O evveldir, âhirdir.” (Hadîd, 57/3)

“Allah zengindir, siz fakirsiniz.” (Muhammed, 47/38)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah ezelîdir.
- Kul aczini bilmeli, kibirden sakınmalıdır.
- Varlık Allah’a muhtaçtır.

11. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Var iken Ol yok idi ins ü melek
Arş ü ferş ü ay ü gün hem nüh-felek

Günümüz Türkçesi:

O varken insan ve melek yoktu
Arş, yer, ay, güneş ve dokuz felek de yoktu

Açıklama:

Bütün mahlûkat sonradandır. En yüce varlıklar bile Allah'ın yaratmasıdır. Tasavvufta bu bilgi, kulun **varlık iddiasını** ortadan kaldırır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Her şey yok olacaktır, O’nun zatı hariç.” (Kasas, 28/88)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hiçbir şey ezelî değildir.
 - Kulluk, faniliği bilmektir.
 - Gurur yersizdir.
-

12. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Sun’ile bunları Ol var eyledi
Birliğine cümle ikrâr eyledi

Günümüz Türkçesi:

Bunların hepsini kudretiyle var etti
Hepsi O’nun birliğini kabul etti

Açıklama:

Kâinat, Allah'ın sanatıdır. Her varlık, haliyle tevhidi ilan eder. Tasavvufta bu, **kâinat zikri** anlayışıdır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Göklerde ve yerde olanlar Allah’ı tesbih eder.” (Hadîd, 57/1)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Kâinat Allah’ı anlatır.
 - Sessiz varlıklar bile zikrededir.
 - İnsan ibret almalıdır.
-

13. Kıta

Beyt

Orijinal:

Kudretin ızhâr idüp hem Ol Celîl
Birliğine bunları kıldı delîl

Günümüz Türkçesi:

Celîl olan Allah kudretini gösterdi
Bunları birliğine delil kıldı

Açıklama:

Allah kudretini ispatlamak için değil, kullar idrak etsin diye gösterir. Tasavvuf, bu delilleri kalp gözüyle okumaktır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Şüphesiz bunda akıl sahipleri için ibretler vardır.” (Âl-i İmrân, 3/190)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Kâinat tefekküre çağrısıdır.
- Akıl ve kalp birlikte çalışmalıdır.
- Delil görmek isteyen için her şey açıktır.

14. Kıta

Beyt

Orijinal:

Ol didi bir kerre var oldu cihân
Olma dirse mahv olur ol dem hemân

Günümüz Türkçesi:

“Ol” dedi bir kez, âlem var oldu
“Olma” dese o an yok olur

Açıklama:

“Kun fe yekûn” sırrı anlatılır. Allah’ın iradesi mutlak ve anlıktır. Tasavvufta bu, **teslimiyetin temelidir.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Bir şeyi dilediğinde ona ‘Ol’ der, o da olur.” (Yâsîn, 36/82)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah'ın kudreti sınırsızdır.
 - Kul teslim olmalıdır.
 - Varlık emanettir.
-

15. Kıta

Beyt

Orijinal:

Bâri ne hâcet kılavuz sözü çok
Birdir Allâh andan artık tanrı yok

Günümüz Türkçesi:

Öyleyse sözü uzatmaya ne gerek var
Allah birdir, O'ndan başka ilah yoktur

Açıklama:

Hakikat sade ve nettir. Fazla söz, kalbi yorar. Tasavvufta susmak ve öz konuşmak esastır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“İlahınız bir tek ilahtır.” (Bakara, 2/163)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hakikat yalındır.
 - Tevhid nettir.
 - Gereksiz sözden kaçınılmalıdır.
-

16. Kıta

Beyt

Orijinal:

Haşre dek ger dinilürse bu kelâm
Nice haşr ola bu olmaya tamâm

Günümüz Türkçesi:

Bu söz kıyamete kadar söylense
Yine de bitmiş sayılmaz

Açıklama:

Tevhid, bitmeyen bir hakikattir. Ne kadar anlatılsa eksik kalır. Tasavvuf bu sonsuzluğu kabul etmektir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ı hakkıyla takdir edemediler.” (Zümer, 39/67)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah anlatmakla bitmez.
 - Kulluk süreklidir.
 - İdrak sınırlıdır.
-

17. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Pes Muhammed’dir bu varlığa sebep
Sıdk ile anın rızâsın kıl taleb

Günümüz Türkçesi:

Öyleyse bu varlığın sebebi Muhammed’dir
Onun rızasını samimiyetle iste

Açıklama:

Tasavvufta **Hakikat-i Muhammediyye** anlayışı ifade edilir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.), yaratılışın rahmet sebebidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber sevgisi imanın parçasıdır.
 - Onun rızası Allah’ın rızasına götürür.
 - Sünnet yoludur.
-

18. Kıta

Beyt

Orijinal:

Ger dilersiz bulasız oddan necât
Aşk ile derd ile idin es-Salât

Günümüz Türkçesi:

Eğer ateşten kurtuluş isterseniz
Aşk ve dert ile salavat getirin

Açıklama:

Salavat, kul ile Peygamber arasındaki bağıdır. Aşk ve dertle yapılan salavat, kalbi arındırır ve kurtuluşa vesile olur.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah ve melekleri Peygambere salât ederler.” (Ahzâb, 33/56)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Salavat kurtuluş vesilesidir.
- Aşk, ibadetin ruhudur.
- Peygambere bağlılık esastır.

19. Kıta

Beyt

Orijinal:

Ey azîzler işte başlarız söze
Bir vasiyyet kılarız illâ size

Günümüz Türkçesi:

Ey azizler, işte şimdi söze başlıyoruz
Size mutlaka bir vasiyet edeceğiz

Açıklama:

“Azîzler” hitabı, muhatabın kıymetini yükseltir. Süleyman Çelebi burada sadece şiir söylemediğini, **emanet bıraktığını** bildirir. Vasiyet, dünyadan ahirete uzanan bir çağrıdır. Tasavvufta vasiyet, mürşidin müride son öğüdü gibidir; kulun yolunu kaybetmemesi içindir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Birbirinize hakkı ve sabrı tavsiye edin.” (Asr, 103/3)

Peygamber Efendimiz (s.a.v.): “Din nasihattir.”

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlâhî öğütler emanet hükmündedir.
- Din, öğüt ve hatırlatmadır.
- Nasihat küçümsenmemelidir.

20. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Ol vasiyyet kim direm her kim tuta

Misk gibi kokusu canlarda tüte

Günümüz Türkçesi:

Söylediğim bu vasiyeti kim tutarsa

Onun kokusu canlarda misk gibi yayılır

Açıklama:

Salih amel ve güzel ahlâk, görünmez ama hissedilir. Tasavvufta bu, **manevî kokudur**.

Misk, temizliğin ve güzelliğin sembolüdür. Vasiyete uyan kulun hâli, başkalarına da tesir eder.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Güzel söz, kökü sağlam dalları gökte olan güzel bir ağaç gibidir.” (İbrâhîm, 14/24)

“Salihler anıldığında rahmet iner.” (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Güzel amel çevreye tesir eder.
 - Hak yol gizli kalmaz.
 - İhlas kalpten kalbe geçer.
-

21. Kıta

Beyt

Orijinal:

Hak Teâlâ rahmet eyleye ana
Kim beni ol bir duâ ile ana

Günümüz Türkçesi:

Hak Teâlâ rahmet etsin o kimseye
Beni bir dua ile anana

Açıklama:

Süleyman Çelebi, kendisi için değil; **dua geleneğinin** yaşaması için ister bu duayı. Tasavvufta dua, ruhlar arası bağdır. Bir kulun bir başka kul için dua etmesi, rahmetin kapısını açar.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Onlardan sonra gelenler: ‘Rabbimiz, bizi ve bizden önce iman etmiş kardeşlerimizi bağışla’ derler.” (Haşr, 59/10)

“Müminin mümine gıyabında ettiği dua kabul olunur.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Dua, vefa göstergesidir.
- Ölmüşlere dua diri kalpleri temizler.
- Rahmet paylaşarak çoğalır.

22. Kıta

Beyt

Orijinal:

Her ki diler bu duâda buluna
Fâtiha ihsân ide ben kuluna

Günümüz Türkçesi:

Kim bu duaya ortak olmak isterse
Bu kula bir Fâtiha bağışlasın

Açıklama:

Fâtiha, Kur'an'ın özüdür. Tasavvufta Fâtiha okumak, hem şifa hem rahmet niyazıdır. Şair, okuyanı **hayra ortak eder**. Böylece mevlid, ferdî değil ümmet işi olur.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Fâtiha Kitab’ın anasıdır.” (Hadis)

“Kur’an şifa ve rahmettir.” (İsrâ, 17/82)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Fâtiha birlik duasıdır.
- Hayra ortak olmak nimettir.
- Kur’an ile bağ diri tutulmalıdır.

Li’llâhi’l-Fâtiha

Bu ifade, yapılan okuma ve duanın **tamamını Allah’a armağan etme** niyetidir.

Tasavvufta bu, ameli sahiplenmemek; sonucu Allah’a bırakmaktır.

“Her Şeyden Önce Peygamber’in Nurunun Yaratılışı Hakkında”

Açıklamalı anlam:

Bu başlık, **Hz. Muhammed’in (sallallahu aleyhi ve sellem) nurunun, bütün mahlûkattan önce yaratıldığını** anlatan bölümü ifade eder.

Mevlid-i Şerif’te bu fasıl, **Nûr-i Muhammedî** anlayışını esas alır ve tasavvufî geleneğin merkezî konularındandır.

1. Kıta

Beyt

Orijinal:

Evvel andık anı kim evveldir Ol
Evveline bulmadı hiç akl yol

Günümüz Türkçesi:

Önce O’nu andık; çünkü O evveldir
O’nun evveline hiçbir akıl yol bulamaz

Açıklama:

Allah’ın “Evvel” ismi hatırlatılır. Tasavvufta akıl bir sınırdır; ilâhî hakikatin başlangıcına ulaşamaz. Bu beyit, **aklın aczini** kabul ettirerek kalbi teslimiyete hazırlar. Nûr-ı Muhammedî bahsine geçmeden önce, Allah’ın mutlak evvelliği vurgulanır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“O Evvel’dir, O Âhir’dir.” (Hadîd, 57/3)

“Allah vardı, O’nunla birlikte hiçbir şey yoktu.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Akıl sınırlıdır, teslimiyet gereklidir.
 - Allah’ın evveliği idrakle değil imanla kavranır.
 - Hakikate giden yol tevazudan geçer.
-

2. Kıta

Beyt

Orijinal:

Evvelin ol evvelidir bî-gümân

Âhirin hem âhiridir câvidân

Günümüz Türkçesi:

Evvelin de evveli O’dur, şüphesiz

Âhirin de âhiridir, ebedîdir

Açıklama:

Allah zaman üstüdür. Evvel ve âhir O’nun için başlangıç ve son değildir; **mutlak varlıktır**.

Tasavvufta bu idrak, kulun zamana bağlılık vehmini kırar.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“O’nun benzeri hiçbir şey yoktur.” (Şûrâ, 42/11)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah zamanla kayıtlı değildir.
 - Fanilik idraki kulluğu derinleştirir.
 - Ebediyet Allah’a aittir.
-

3. Kıta

Beyt

Orijinal:

Çünkü Hak evvelliğin bildin ayân

Dinle imdi kılâyım sun’ın beyân

Günümüz Türkçesi:

Madem ki Hakk'ın evvelliğini açıkça bildin
Şimdi dinle, yaratışını anlatayım

Açıklama:

Bu beyit, okuyucuyu **hakikat yolculuğuna** davettir. Allah'ın evvelliği kabul edilmeden, Nûr-ı Nebî meselesi doğru anlaşılmaz. Tasavvufta tertip esastır: önce Hak, sonra mahlûk.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah her şeyi bir ölçüyle yaratmıştır.” (Kamer, 54/49)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hakikatin anlatımı edep ister.
- Bilgi sıralı verilmelidir.
- Önce iman, sonra marifet gelir.

4. Kıta

Beyt

Orijinal:

Hak Teâlâ ne yaratdı evvelâ
Cümle mahlûkdan kim ol evvel ola

Günümüz Türkçesi:

Yüce Allah ilk olarak neyi yarattı
Bütün yaratılmışlardan önce hangisi vardı

Açıklama:

Bu beyit büyük bir tasavvufî soruyu sorar. Amaç merak değil, **hikmeti anlamaktır**. Bu soru, Nûr-ı Muhammedî hakikatine kapı açar.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Sana ruhtan sorarlar...” (İsrâ, 17/85)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hakikat soruyla başlar.
 - İlâhî sırlar edep ile sorulur.
 - Bilgi, hikmet içindir.
-

5. Kıta

Beyt

Orijinal:

Mustafâ nûrunu evvel kıldı var
Sevdi anı ol Kerîm ü Kird-gâr

Günümüz Türkçesi:

Allah önce Mustafa'nın nurunu var etti
O Kerîm olan Rab onu sevdi

Açıklama:

Burada **Nûr-ı Muhammedî** açıkça ifade edilir. Tasavvufta bu nur, bütün yaratılışın mayasıdır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in sevgisi, Allah'ın ezelî muhabbetine dayanır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)
“Ben peygamberdim, Âdem su ile çamur arasındayken.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber sevgisi ezelîdir.
- Varlığın özü rahmettir.
- Muhabbet yaratılış sebebidir.

6. Kıta

Beyt

Orijinal:

Her ne dürlü kim saâdet vardurur
Yahşi hûy gerekli âdet vardurur

Günümüz Türkçesi:

Ne çeşit mutluluk varsa
Güzel ahlâk ona gereklidir

Açıklama:

Saadet sadece cennet değil, **ahlâk kemalidir**. Nûr-ı Nebî'nin en belirgin yansıması güzel ahlâktır. Tasavvufta ahlâk, ilmin meyvesidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Sen yüce bir ahlâk üzeresin.” (Kalem, 68/4)
“Ben güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Saadet ahlâkla mümkündür.
- Peygamber ahlâkı örnektir.
- İlim ahlâkla tamamlanır.

7. Kıta

Beyt

Orijinal:

Hak ana virdi mükemmel eyledi
Yaradılmışdan mufaddal eyledi

Günümüz Türkçesi:

Allah ona verdi, kemale erdirdi
Onu yaratılmışların hepsinden üstün kıldı

Açıklama:

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), ilâhî terbiye ile kemale erdirilmiştir. Bu üstünlük soyla değil, **ilâhî seçiliş**ledir. Tasavvufta bu, “Habîbullah” makamıdır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Andolsun size Allah’ın Resûlünde güzel bir örnek vardır.” (Ahzâb, 33/21)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Üstünlük Allah katındadır.
- Peygamber örnektir.
- Kemal Allah’ın ihsanıdır.

8. Kıta

Beyt

Orijinal:

Andan oldu her nihân ü âşikâr
Arş ü ferş ü yerde gökde ne ki var

Günümüz Türkçesi:

O nurdan oldu gizli ve açık olan her şey
Arşta, yerde ve gökte ne varsa

Açıklama:

Bu beyitte **Nûr-ı Muhammedî'nin kevnî tezahürü** anlatılır. Tasavvufta bütün varlık, bu nurun farklı mertebelerdeki yansımalarıdır. “Nihân ve âşikâr”, hem gaybî hem şهادeti kapsar; yani görünen–görünmeyen her şey bu nurdan nasip almıştır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah göklerin ve yerin nurudur.” (Nûr, 24/35)

“Seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Varlığın özü rahmettir.
 - Peygamber nuru kâinatı kuşatır.
 - Her şey ilâhî bir hikmetle yaratılmıştır.
-

9. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Ger Muhammed olmaya idi ayân

Olmayıserdi zemîn ü âsumân

Günümüz Türkçesi:

Eğer Muhammed ortaya çıkmasaydı

Yer ve gök var olmazdı

Açıklama:

Bu beyit, “levlâke” manasının şiirleşmiş ifadesidir. Tasavvufta Hz. Muhammed (s.a.v.), **yaratılışın hikmet sebebi** olarak görülür. Burada maksat fizikî değil, hikmet merkezli varlıktır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Yaratılışın gayesi rahmettir.
 - Peygamber sevgisi imanî bir bilinçtir.
 - Varlık anlamsız değildir.
-

10. Kıta

Beyt

Orijinal:

Hem vesîle olduğıyçün ol Rasûl
Âdem'in Hak tövbesin kıldı kabûl

Günümüz Türkçesi:

O Resûl vesile olduğı için
Âdem'in tövbesini Hak kabul etti

Açıklama:

Tasavvufta Hz. Âdem'in tövbesinin kabulü, **Muhammedî hakikatle irtibatlıdır**. Vesile, Allah ile kul arasındaki rahmet köprüsüdür. Peygamber Efendimiz bu köprünün merkezidir.

Kurani Kerim ve Sünnet:

"Âdem Rabbinden kelimeler aldı, Rabbi de tövbesini kabul etti." (Bakara, 2/37)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Vesile Allah'ın rahmet yoludur.
- Peygamber sevgisi kurtuluşa vesiledir.
- Tövbe umutsuzlukla değil ümitledir.

11. Kıta

Beyt

Orijinal:

Ger Muhammed gelmeseydi âleme
Tâc-ı izzet irmez idi Âdem'e

Günümüz Türkçesi:

Eğer Muhammed âleme gelmeseydi
İzzet tacı Âdem'e ulaşmazdı

Açıklama:

İnsanın halifeliğı ve şerefi, Muhammedî nurla anlam kazanır. Tasavvufta insanın izzeti, **Peygamber yoluna nisbeti** kadardır.

Kurani Kerim ve Sünnet:

"Andolsun biz Âdemoğlunu şerefli kıldık." (İsrâ, 17/70)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İnsanlık değeri imanladır.
 - İzzet Allah ve Resûlüne bağlılıktır. Peygamber yolu insanı yüceltir.
-

12. Kıta

Beyt

Orijinal:

Nûh anınçün garkdan buldu necât
Dahi doğmadan göründü mu'cizât

Günümüz Türkçesi:

Nûh onun sayesinde boğulmaktan kurtuldu
Henüz doğmadan mucizeleri göründü

Açıklama:

Burada Peygamber Efendimiz'in nurunun zaman üstü oluşu vurgulanır. Tasavvufta bu nur, önceki peygamberlere de yardım eden **ilâhî sırdır**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Biz Nûh'u ve onunla beraber olanları kurtardık.” (Ankebût, 29/15)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlâhî yardım sebeplerle sınırlı değildir.
 - Peygamber nuru zamanlar üstüdür.
 - Kurtuluş Allah'a bağlılıktır.
-

13. Kıta

Beyt

Orijinal:

Cümle anın dostluğına adına
Bunca izzet kıldı Hak ecdâdına

Günümüz Türkçesi:

Hepsi onun dostluğu ve adı hürmetine
Allah atalarına bunca izzet verdi

Açıklama:

Peygamber Efendimiz'in ecdadı, onun hürmetine korunmuş ve şereflendirilmiştir. Tasavvufta bu, **manevî silsile temizliği** olarak görülür.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah dilediğini rahmetiyle seçer.” (Bakara, 2/105)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Salih nesil büyük nimettir.
 - Peygamber hürmeti ilâhî ikramdır.
 - Manevî bağlar etkilidir.
-

14. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Ceddi olduğuyçün anın hem Halîl
Nârı cennet kıldı ana Ol Celîl

Günümüz Türkçesi:

Onun dedesi olduğu için Halîl (İbrahim)
Celîl olan Allah ateşi ona cennet kıldı

Açıklama:

Hız. İbrahim'in ateşte yanmaması, sadece imanının değil; **Muhammedî silsileye bağlılığının** da bir tezahürüdür. Tasavvufta bu, soy bağı değil, nur bağıdır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Ey ateş! İbrahim'e serin ve selamet ol.” (Enbiyâ, 21/69)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah dilerse ateş yakmaz.
 - İman korkuyu giderir.
 - İlâhî dostluk kurtuluştur.
-

15. Kıta

Beyt

Orijinal:

Hem dahi Mûsâ elindeki asâ
Oldu anın hürmetine ejdehâ

Günümüz Türkçesi:

Mûsâ'nın elindeki asa da
Onun hürmetine ejderha oldu

Açıklama:

Hız. Mûsâ'nın mucizesi, ilâhî kudretin tezahürüdür. Tasavvufta bu kudretin kaynağı **Hakikat-i Muhammediyye** olarak görülür.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Asasını bırakıverdi; bir de ne görsün, apaçık bir ejderha." (A'râf, 7/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Mucize Allah'ın kudretidir.
- Sebepler ilâhî iradeye bağlıdır.
- Peygamberler aynı nurun taşıyıcılarıdır.

16. Kıta

Beyt

Orijinal:

Ölmeyüp İsâ göğre bulduğu yol
Ümmetinden olmak için idi ol

Günümüz Türkçesi:

İsâ ölmeden göğre yükseldi
Bu, onun ümmetinden olmak içindi

Açıklama:

Tasavvufta Hız. İsâ'nın nüzulü, Hız. Muhammed'e ümmet olma arzusunun tezahürüdür. Bu, Peygamber Efendimiz'in **ümmeî makâmının yüceliğini** gösterir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Allah onu Kendine yükseltti." (Nisâ, 4/158)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Ümmet olmak büyük şereftir.
 - Peygamberler arası bağ vardır.
 - Son peygamber ümmeti rahmettir.
-

17. Kıta

Beyt

Orijinal:

Gerçi kim bunlar dahi mürseldürür
Lîk Ahmed ekmel ü efdaldurur

Günümüz Türkçesi:

Gerçi onların hepsi de gönderilmiş peygamberdir
Lakin Ahmed en kâmil ve en faziletlidir

Açıklama:

Bütün peygamberler haktır; ancak Hz. Muhammed (s.a.v.) **nübüvvetin zirvesidir**.
Tasavvufta bu, kemal makamıdır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Sizi vasat bir ümmet kıldık.” (Bakara, 2/143)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberlerin hepsi haktır.
 - Son peygamber kemalin tamamıdır.
 - Ümmet olmak büyük nimettir.
-

18. Kıta

Beyt

Orijinal:

Çok temennî kıldılar Hak'dan bular
Kim Muhammed ümmetinden olalar

Günümüz Türkçesi:

Onlar Allah'tan çok temenni ettiler
Muhammed'in ümmetinden olmayı

Açıklama:

Bu beyit, ümmet olmanın peygamberlerce bile arzulanan bir makam olduğunu gösterir.
Tasavvufta ümmet, **rahmet halkasıdır**.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Ümmetim ümmetim...” (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Ümmet bilinci korunmalıdır.
- Şükür nimeti artırır.
- Sorumluluk nimetin gereğidir.

19. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Şer'ini dut ümmeti ol ümmeti
Tâ nasîb ola sana Hak rahmeti

Günümüz Türkçesi:

Onun şeriatine sarıl, ümmeti ol
Ta ki Allah'ın rahmeti sana nasip olsun

Açıklama:

Son beyitte işaret edilen hakikat nettir: sevgi, **itaatle tamamlanır**. Tasavvufta şeriat, tarikat ve hakikat ayrılmaz bir bütündür.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun.” (Âl-i İmrân, 3/31)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Sevgi itaati gerektirir.
- Sünnet kurtuluş yoludur.
- Rahmet, teslimiyetle gelir.

“Peygamber’in Nuru’nun (s.a.v.) Ardışık Sıralı Yaratılış ve Aktarımı Hakkında”

Açıklamalı anlam:

Bu fasıl, **Peygamber’in nurunun yaratılışından başlayarak insanlığa ulaşmasına kadar geçen ardışık süreçleri** anlatır.

Tasavvufi ve Mevlidî geleneğe göre, Hz. Muhammed’in nuru, diğer varlıkların yaratılış sürecinde bir **ışık zinciri** şeklinde aktarılarak kainata yayılmıştır.

1. Kıta

Beyt

Orijinal:

Hak Teâlâ çün yaratdı Âdem’i
Kıldı Âdem’le müzeyyen âlemi

Günümüz Türkçesi:

Hak Teâlâ Âdem’i yaratınca
Âlemi Âdem ile süsledi

Açıklama:

İnsan, kâinatın ziynetidir. Âdem (a.s.)’ın yaratılışıyla âlem anlam kazanmıştır. Tasavvufta insan, **esmâ ve sıfatların aynasıdır**. Âlemin “müzeyyen” oluşu, insanın varlığıyla kemale ermesidir.

Kur’anı Kerim ve Sünnet:

“Andolsun, insanı en güzel biçimde yarattık.” (Tîn, 95/4)

“Allah Âdem’i kendi sureti üzere yarattı.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İnsan sorumluluk varlığıdır.
- Âlem insanla anlam kazanır.
- İnsan kendini küçük görmemelidir.

2. Kıta

Beyt

Orijinal:

Âdem’e kıldı ferîştehler sücûd
Hem ana çok kıldı ol lutf ıssı cûd

Günümüz Türkçesi:

Meleklerle Âdem'e secde ettirdi
Ona bol lütuf ve ihsan verdi

Açıklama:

Meleklerin secdesi ibadet değil, **hürmet secdesidir**. Bu secde, Âdem'de tecellî eden Muhammedî nurun şerefinedir. Tasavvufta bu, insanın potansiyel yüceliğine işarettir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Meleklerle: Âdem'e secde edin, demiştik." (Bakara, 2/34)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İnsan ilâhî bir emanettir.
 - Lütuf şükür ister.
 - Kibir insanı düşürür.
-

3. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Mustafâ nûrunu alnında kodu
Bil habîbim nûrudur bu nûr didi

Günümüz Türkçesi:

Mustafa'nın nurunu onun alnına koydu
"Ey Habîbim, bu nur senin nurundur" dedi

Açıklama:

Bu beyit, **Nûr-ı Muhammedî'nin Âdem'e emanet edilişini** anlatır. Alın, şeref ve istikbal makamıdır. Bu nur, nesiller boyunca taşınacak ilâhî bir emanet olarak verilmiştir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Size Allah'tan bir nur ve apaçık bir kitap gelmiştir." (Mâide, 5/15)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber nuru emanettir.
 - Şeref Allah'tan gelen nur iledir.
 - Emanete ihanet büyük vebaldir.
-

4. Kıta

Beyt

Orijinal:

Kıldı ol nûr anın alnında karâr
Kaldı anın ile nice rûzigâr

Günümüz Türkçesi:

O nur Âdem'in alnında karar kıldı
Uzun zaman onunla kaldı

Açıklama:

Nur, bir süre Âdem (a.s.)'ta kalmıştır. Bu, ilâhî hikmetin zamanla açılacağını gösterir. Tasavvufta hakikat aceleyle gelmez; **her şey vaktiyle tecellî eder.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Her şeyin bir vakti vardır." (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlâhî takdir acele etmez.
- Sabır, hikmet kapısıdır.
- Hakikat zamanla açılır.

5. Kıta

Beyt

Orijinal:

Sonra Havvâ alnına nakl itdi bil
Durdu anda dahi nice ay u yıl

Günümüz Türkçesi:

Sonra bu nur Havvâ'nın alnına geçti
Orada da nice aylar ve yıllar kaldı

Açıklama:

Nûr-ı Nebî'nin Havvâ validemize intikali, neslin **temiz ve helâl yoldan** devam ettiğini gösterir. Tasavvufta bu, manevî silsilenin iffetine işarettir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Allah sizi tek bir nefisten yarattı." (Nisâ, 4/1)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Neslin temizliği ilâhî bir lütuftur.
 - Helâl silsile önemlidir.
 - Anne makamı yücedir.
-

6. Kıta

Beyt

Orijinal:

Şît doğdu ana nakl itdi bu nûr
Anın alnında tecellî kıldı nûr

Günümüz Türkçesi:

Şît doğunca bu nur ona geçti
Nur onun alnında parladı

Açıklama:

Hız. Şît (a.s.), Âdem'in vasîsi ve nurun taşıyıcısıdır. Tasavvufta bu, **emanetin ehline verilmesi** ilkesidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Emanetleri ehline verin.” (Nisâ, 4/58)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Emanet liyakat ister.
 - Manevî miras önemlidir.
 - Nur ehil elde parlar.
-

7. Kıta

Beyt

Orijinal:

İrdi İbrâhîm ü İsmâîl'e hem
Söz uzanur gel kalanın dir isem

Günümüz Türkçesi:

Bu nur İbrahim ve İsmail'e de ulaştı
Kalanını anlatsam söz uzar

Açıklama:

Burada silsilenin uzunluğu ve sürekliliği işaret edilir. Tasavvufta **hakikat yolu kesintisizdir**; peygamberler arasında nur bağı vardır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“İbrahim ve İsmail evi temizlediler.” (Bakara, 2/125)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberler arası bağ kopmaz.
 - Hak yol süreklidir.
 - Silsile rahmettir.
-

8. Kıta**Beyt****Orijinal:**

İşbu resm ile müselsel muttasıl
Tâ olunca Mustafâ'ya müntakıl

Günümüz Türkçesi:

Bu şekilde zincirleme ve kesintisiz
Mustafa'ya ulaşıncaya dek geçti

Açıklama:

“Müselsel muttasıl” ifadesi, **hiç kopmayan manevî zinciri** anlatır. Tasavvufta bu, sahîh silsilenin temelidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah nurunu tamamlayacaktır.” (Saff, 61/8)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hakikat kesintisizdir.
 - Sahîh yol süreklidir.
 - Nur korunmuştur.
-

9. Kıta

Beyt

Orijinal:

Geldi çün ol rahmeten li'l-âlemin
Vardı nûr anda karâr itdi hemîn

Günümüz Türkçesi:

Âlemlere rahmet olan gelince
Nur hemen onda karar kıldı

Açıklama:

Nur, asıl sahibine ulaşmıştır. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in doğumu, **emanetin kemale ermesidir**. Artık nur gizli değil, zahirdir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hakikat kemale ermiştir.
- Peygamber son ve tamamlayıcıdır.
- Rahmet zahir olmuştur.

10. Kıta

Beyt

Orijinal:

Tut kulak evsâfına ey yâr-ı dîn
Bilesin kimdir o Fahru'l-mürselîn

Günümüz Türkçesi:

Ey din dostu, vasıflarına kulak ver
Ki gönderilmişlerin övücü kimdir bilesin

Açıklama:

Bu beyit, okuyucuyu **dikkat ve muhabbetle dinlemeye** çağırır. Peygamber Efendimiz'in vasıflarını bilmek, iman bilgisinin kemalidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Andolsun Allah'ın Resûlünde sizin için güzel bir örnek vardır.” (Ahzâb, 33/21)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberi tanımak imanı artırır.
- Din, bilgi ve muhabbetle yaşanır.
- Örnek şahsiyet Resûlullah'tır.

“Peygamber’in Doğumu Hakkında, Üzerine En Mükemmel Salât ve Selamlar Hakkında”

Açıklamalı anlam:

Bu fasıl, **Hz. Muhammed’in (s.a.v.) doğumunu ve bu vesileyle O’na salât ve selam getirilmesini** konu alır.

Mevlid-i Şerif’te bu bölüm, Peygamber’in doğumunun **evrensel bir hayır ve nur kaynağı oluşunu** tasavvufî bir dille anlatır ve müminlerin O’na en güzel duaları göndermesi gerektiğini hatırlatır.

1. Kıta

Beyt

Orijinal:

Âmine hâtun Muhammed ânesi
Ol sadefden doğdu ol dür dânesi

Günümüz Türkçesi:

Âmine Hatun, Muhammed’in annesi
O inciden doğdu doğru, saf bir tohum

Açıklama:

Peygamber Efendimiz’in doğumu, insanlık için en değerli ve temiz olaydır. Tasavvufta “sade” ve “dâne” mecaz olarak **temizlik, nur ve kudretin başlangıcını** ifade eder.

Kur’anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın Resûlü en güzel bir şekilde yaratılmıştır.” (Hadis)
“Onu âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Doğum nur ve rahmetin başlangıcıdır.
 - Saf ve temiz olan, büyük işler için bir vesiledir.
 - Anne vasfı kutsaldır.
-

2. Kıta

Beyt

Orijinal:

Çünkü Abdullah'dan oldu hâmile
Vakt irişdi hafta vü eyyâm ile

Günümüz Türkçesi:

Çünkü Âmine Abdullah'tan hamile kaldı
Doğum zamanı hafta ve günle belirlendi

Açıklama:

Peygamber Efendimiz'in doğumu, ilâhî bir plan ve vakit içerisinde gerçekleşmiştir. Tasavvufta **her şeyin Allah'ın takdirine göre oluştuğu** vurgulanır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

"Her şeyin bir zamanı vardır." (Hadis meali)
"Rabbim bir iş için zamanını belirler." (Kuranî mana)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Her olay ilâhî ölçüye göre olur.
- Takdir ve vakit bilinci imanla birleşmelidir.
- Doğum bile hikmet ve plan içerir.

3. Kıta

Beyt

Orijinal:

Hem Muhammed gelmesi oldu yakîn
Çok alâmetler belürdi gelmedin

Günümüz Türkçesi:

Muhammed'in gelişi kesindi
Çok alametler ortaya çıktı, henüz doğmamışken

Açıklama:

Peygamberimizin doğumu evrensel alametlerle işaretlenmiştir. Tasavvufta bu, **nübüvvetin ilâhî önceden belirlenmiş ve müjdelenmiş oluşunu** gösterir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

"Ve sen gelmeden önce insanlar için örnek ve rehberdir." (Ahzâb, 33/21 meali)
"Doğumundan önce peygamberlik alametleri görülmüştür." (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah'ın planı önceden bellidir.
 - Peygamber doğumu mucizevî bir olaydır.
 - Evrensel işaretler imanın güçlenmesine vesiledir.
-

4. Kıta

Beyt

Orijinal:

Ol Rebîu'l-evvel ayı nîcesi
On ikinci gice isneyn gicesi

Günümüz Türkçesi:

Rebiü'l-evvel ayı içindeydi
On ikinci gecesini, iki gecenin birleşimiydi

Açıklama:

Bu beyit, Peygamber Efendimiz'in **doğum tarihini** belirtir. Tasavvufta tarih ve zaman, nurun tecelli ettiği özel bir zemindir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Her şeyin vakti bir ölçüdür." (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Özel zamanlarda ilâhî tecelli olur.
 - Doğum gibi hadiseler hikmet içerir.
 - Zamanın değerini bilmek gerekir.
-

5. Kıta

Beyt

Orijinal:

Ol gice kim doğdu ol hayru'l-beşer
Ânesi anda neler gördü neler

Günümüz Türkçesi:

O gece, insanlığın hayırlısı doğdu
Annesi orada neler gördü neler

Açıklama:

Bu doğum, beşeriyetin en hayırlısı için gerçekleşmiştir. Tasavvufta annelerin **manevî tecrübeleri ve ilâhî ilhamlar** önemlidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Onu âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin doğumu insanlık için hayırdır.
 - Anne gözlem ve rüyaları manevi bir boyut taşır.
 - Hayırlı doğumlar ilâhî plan içindedir.
-

6. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Didi gördüm ol Habîb’in ânesi
Bir aceb nûr kim güneş pervânesi

Günümüz Türkçesi:

Annesi gördü ki Habîb’in doğumu
O kadar parlak bir nur ki, güneşin pervanesi gibi

Açıklama:

Nur, güneş metaforuyla anlatılır. Tasavvufta Peygamber nurunun **her şeyi aydınlatan ve çeken bir kuvvet** olduğu ifade edilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın nuru gökleri ve yeri aydınlatır.” (Nûr, 24/35)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin nuru evrenseldir.
 - İlâhî nur, insanları çeker.
 - Nurun parlaklığı sevgi ve saygı doğurur.
-

7. Kıta

Beyt

Orijinal:

Berk urup çıkdı evimden nâgehân
Göklere dek nûr ile doldu cihân

Günümüz Türkçesi:

Birden bire evimden ışık çıktı
Göklere kadar nur ile doldu cihan

Açıklama:

Doğum anında nurun kainatı doldurması, tasavvufta **Peygamber doğumunun kozmik bir önemi** olarak kabul edilir.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Ve O, gökleri ve yeri nur ile doldurdu.” (Nûr, 24/35)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin doğumu evrensel bir ışık kaynağıdır.
- Nur, maddi değil manevi bir etki yaratır.
- İlâhî kudret her an tezahür edebilir.

8. Kıta

Beyt

Orijinal:

Gökler açıldı ve feth oldu zulem
Üç melek gördüm elinde üç alem

Günümüz Türkçesi:

Gökler açıldı ve zulmet fethedildi
Üç melek gördüm, ellerinde üç alem vardı

Açıklama:

Doğumun evrensel bir kutlama olduğunu gösterir. Tasavvufta **meleklerin tecellisi**, ilâhî rahmetin işareti olarak yorumlanır.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın melekleri O’nu tesbih eder.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber doğumu, evrensel bir ışıık ve rahmettir.
 - Melekler ilâhî mesaj taşır.
 - Zulmet, nurla yok edilir.
-

9. Kıta

Beyt

Orijinal:

Biri meşrık biri mağribde anın
Biri dâmında dikildi Ka'be'nin

Günümüz Türkçesi:

Biri doğuda, biri batıda
Biri de Ka'be'nin damında dikildi

Açıklama:

Melekler, doğumun evrenselliğini temsil ediyor. Tasavvufta **kainatın dört bir yanının Peygamber için tecelli etmesi**, nurun evrenselliğini gösterir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Gökte ve yerde ne varsa Allah'ındır.” (En'am, 6/73)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber doğumu evrensel bir olaydır.
 - Nur her yöne yayılır.
 - İlâhî kudret sınırsızdır.
-

10. Kıta

Beyt

Orijinal:

İndiler gökden melekler sâf sâf
Ka'be gibi kıldılar evim tavaf

Günümüz Türkçesi:

Melekler gökten indiler, saf saf
Evimi Ka'be gibi tavaf ettiler

Açıklama:

Bu beyitte doğumun kutsallığı, evin Ka‘be’ye benzetilmesiyle vurgulanır. Tasavvufta, Peygamber doğumuna evrensel bir hürmet gösterilmesi anlamındadır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’a ve Resûlüne itaat edin.” (Ahzâb, 33/36)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Kutsal mekânlar nurun tezahür yeridir.
- Peygambere hürmet evrenseldir.
- Tavaf, ibadetin simgesidir.

11. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Geldi hûrîler bölük bölük buğûr
Yüzleri nûrundan evim doldu nûr

Günümüz Türkçesi:

Hûrîler gruplar hâlinde geldi
Yüzleri nurundan, evim nurla doldu

Açıklama:

Hûrîlerin gelişi ve evin nurla dolması, doğumun manevî **coşku ve kutlama yönünü** gösterir. Tasavvufta bu, Peygamber nurunun hem evrensel hem özel bir tecellisidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Cennetliklerin yüzleri nur ile parlar.” (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Nur ve kutlama, ilâhî kudretin işaretidir.
- Peygamber doğumu, hem dünyevi hem uhrevî bir sevinçtir.
- Nur, çevreye yayılır ve insanları etkiler.

12. Kıta

Beyt

Orijinal:

Hem hevâ üzre döşendi bir döşek
Adı sündüs döşeyen anı melek

Günümüz Türkçesi:

Havada bir döşek serildi
O döşegi bir melek sündüs ile donattı

Açıklama:

Doğumun manevî atmosferi tasvir edilir; “sündüs” cennet kumaşıdır. Tasavvufta doğum, sadece fizikî değil, **uhrevî bir tecelli ve kutlamadır**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Cennet ehline müjde verildi.” (Tûr, 52/17)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî tecelliler gerçek ve etkileyicidir.
- Doğum bir rahmet ve kutlama vesilesidir.

13. Kıta

Beyt

Orijinal:

Çün göründü bana bu işler ayân
Hayret içre kalmış idim ben hemân

Günümüz Türkçesi:

Bu olaylar bana açıkça görünce
Hemen hayret içinde kaldım

Açıklama:

Tasavvufta manevî tecelliler karşısında hayret, **kalbin uyanışının göstergesidir**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Kalpleri hayret ve huşu ile dolacak.” (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî tecelliler karşısında huşu şarttır.
- Hayret, iman duygusunu güçlendirir.

14. Kıta

Beyt

Orijinal:

Yarılıp divâr çıkdı nâgehân
Üç bile hûrî bana oldu ayân

Günümüz Türkçesi:

Duvar birden yarıldı
Üç hûri bana göründü

Açıklama:

Doğum mucizelerle çevrilidir. Tasavvufta hûrîler, **mânevî güzellik ve rahmeti temsil eder.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Cennetliklerin yüzleri nur ile parlar.” (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber doğumu manevî mucizelerle çevrilidir.
- Nur ve güzellik, tecellinin işaretidir.

15. Kıta

Beyt

Orijinal:

Ba‘zılar dirler ki ol üç dil-berin
Âsiye’ydi biri ol meh-peykerin

Günümüz Türkçesi:

Bazıları der ki o üç güzelden biri
Âsiye idi, o parlak yüzlü olan

Açıklama:

Âsiye ve Meryem gibi seçkin kadınlar, **muhabbet ve manevî şeref örnekleridir.** Tasavvufta bunların tasviri, nurun tevcihini gösterir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Âsiye ve Meryem örnek kadınlardır.” (Hadis ve Kuranî mana)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Seçkin insanlar manevî rehberdir.
 - İyilik ve ihlas örnek alınmalıdır.
-

16. Kıta

Beyt

Orijinal:

Biri Meryem hâtun idi âşikâr
Birisi hem hûrîlerden bir nigâr

Günümüz Türkçesi:

Biri Meryem validemizdi, açıkça
Diğeri ise hûrîlerden seçilmiş bir güzeldi

Açıklama:

Meryem ve hûrî temsilleri, ilâhî nurun **evrensel ve özel tecellisini** gösterir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah Meryem’e nur verdi.” (Âl-i İmrân, 3/42)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Nur, hem seçilmiş insanlarda hem de manevi varlıklarda tezahür eder.
 - Kadınların manevî değeri yücedir.
-

17. Kıta

Beyt

Orijinal:

Geldiler lutf ile ol üç meh-cebîn
Virdiler bana selâm ol dem hemîn

Günümüz Türkçesi:

O üç güzel lutf ile geldi
Bana selam verdiler hemen

Açıklama:

Selam, **manevî muhabbetin ve tecellinin** işaretidir. Tasavvufta selam, nurun tecelli ettiği varlıklardan gelir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Selam verin ve selam alın.” (Nisa, 4/86)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî selam, muhabbetin göstergesidir.
 - Nur, selamla birlikte yayılır.
-

18. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Çevre yanıma gelip oturdular
Mustafâ’yı birbirine muştular

Günümüz Türkçesi:

Yanıma gelip oturdular
Mustafa’yı birbirine müjdelediler

Açıklama:

Doğum, meleklerin ve seçkin varlıkların **müjdelenmesiyle çevrilidir**. Tasavvufta bu, nurun sosyal ve kozmik etkisini gösterir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah, Resûlü’nü müjdeleyip destekler.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İyi haber ve müjde, manevî coşkudur.
 - Nurun etkisi toplumsaldır.
-

19. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Didiler oğlun gibi hiç bir oğul
Yaradılalı cihân gelmiş değil

Günümüz Türkçesi:

Dediler ki, senin gibi bir oğul
Dünyada yaratılmamıştır

Açıklama:

Bu beyit, Peygamber Efendimiz'in **benzersizliğini** vurgular. Tasavvufta eşsiz olmak, nurun kendine has tecellisidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Hiçbir peygamber senin gibi değildir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber benzersizdir.
 - İnsanlar arasında üstünlük, nur ve şeref ile ölçülür.
-

20. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Bu senin oğlun gibi kadri cemîl
Bir anaya virmemiştir ol Celîl

Günümüz Türkçesi:

Senin oğlun gibi güzel değeri
Hiçbir anneye verilmemiştir, O Celîl

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber Efendimiz'in **hem maddî hem manevî yüceliği** vurgulanır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Sen en üstün bir ahlaka sahipsin.” (Kalem, 68/4)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Yücelik, Allah'ın lütfudur.
 - Benzersizlik, ilâhî bir takdirdir.
-

21. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Ulu devlet buldun ey dil-dâr
Doğıserdir senden ol hulk-ı hasen

Günümüz Türkçesi:

Ey gönül dostu, büyük bir şeref kazandın
Güzel ahlak senden doğar

Açıklama:

Manevî şeref ve yüksek ahlak, **Peygamber nurunun tecellisi** ile meydana gelir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Senin ahlakın Kur'an'dır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Ahmaklık değil, güzel ahlak yüceltir.
- Nur, ahlak ile açığa çıkar.

22. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Bu gelen ilm-i ledün sultânıdır
Bu gelen tevhîd ü irfân kânıdır

Günümüz Türkçesi:

Bu gelen, ledün ilminin sultanıdır
Bu gelen tevhid ve irfan kaynağıdır

Açıklama:

Peygamber Efendimiz, **ledün ilmi** ve hakikatlerin kaynağıdır. Tasavvufta bu, nurun **hikmet ve irfan boyutunu** gösterir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Onu âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

“Allah, ona ilim verip hikmet bahşetti.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Bilgi ve irfan nurun tezahürüdür.
 - Hakikat, Peygamber ile anlaşılır.
 - Tevhid ve irfan, imanla tamamlanır.
-

23. Kıta

Beyt

Orijinal:

Bu gelen aşkına devr eyler felek
Yüzüne müştâkdır ins ü melek

Günümüz Türkçesi:

Bu gelen, aşkına gökleri döndürür
Yüzüne insanlar ve melekler hasretle bakar

Açıklama:

Peygamber Efendimiz'in aşkı ve nurunun etkisi, **evrensel bir tesir** yaratır. Tasavvufta hem melekler hem insanlar bu aşkın muhatabıdır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Onu sevenler, Allah'a yaklaşır." (Hadis meali)
"Resûlüne itaat edenler Allah'a itaat etmiş olur." (Ahzâb, 33/36)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Sevgi ve aşk, ilâhî tecellinin gücüdür.
- İnsan ve melek nur ve aşk ile etkilenir.
- Peygamber sevgisi imanla bütünleşir.

24. Kıta

Beyt

Orijinal:

Bu gice ol gicedir kim ol şerîf
Nûr ile âlemleri eyler latîf

Günümüz Türkçesi:

Bu gece, kutsal bir gecedir
Nazikçe âlemleri nur ile doldurur

Açıklama:

Peygamber Efendimiz'in doğum gecesi, **evrensel nurun tecellisidir**. Tasavvufta kutsal zaman, hakikatlerin açıldığı andır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Allah'ın nuru gökleri ve yeri aydınlatır." (Nûr, 24/35)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Kutsal anlarda nur tecelli eder.
- Peygamber doğumu, tüm varlıklara berekettir.

25. Kıta

Beyt

Orijinal:

Bu gice dünyâyı ol cennet kılur
Bu gice eşyâya Hak rahmet kılur

Günümüz Türkçesi:

Bu gece dünyayı cennet eder
Bu gece eşyalara Allah rahmeti olur

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber doğumu, hem maddî hem manevi alem için **rahmet ve bereket kaynağıdır**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah, her şeyin üzerine rahmetini indirdi.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin doğumu kainata rahmettir.
- Manevî güzellik her şeye tesir eder.

26. Kıta

Beyt

Orijinal:

Bu gice şâdân olur erbâb-ı dil
Bu giceye cân virir ashâb-ı dil

Günümüz Türkçesi:

Bu gece, gönül sahipleri sevinçlidir
Bu geceye kalplerini verir gönül ehli

Açıklama:

Peygamber doğumu, **manevî sevinç ve aşkın** kaynağıdır. Tasavvufta aşk, nurun hissediliş biçimidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ı sevenler, O’na yaklaşır.” (Hadis mealî)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî sevinç nurdan gelir.
 - Kalp ehli, nurun tecellisini hisseder.
-

27. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Rahmeten li’l-âlemîn’dır Mustafâ
Hem şefîu’l-müznibîndir Mustafâ

Günümüz Türkçesi:

Mustafa, âlemlere rahmettir
Mustafa, günahkârların şefaathisidir

Açıklama:

Peygamber Efendimiz, hem rahmet hem de şefaath makamındadır. Tasavvufta bu, **nurun kurtarıcı ve hidayet kaynağı** olduğunu gösterir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Ve biz sana Âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)
“Resûlullah, şefaathçi olarak gönderildi.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, nur ve şefaath kaynağıdır.
 - O’na muhabbet, rahmet ve kurtuluşu artırır.
-

28. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Vasfını bu resme tertîb itdiler
Ol mubârek nûra terğîb itdiler

Günümüz Türkçesi:

Vasfını bu resme düzenlediler
O mübarek nura övgü verdiler

Açıklama:

Tasavvufta peygamberin nurları, **hikmet ve ilim ile tasvir edilir**, insanlar bu nurla yönlendirilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah, Resûlü’ne ilim ve hikmet verdi.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin nuru rehberdir.
 - Övgü ve saygı, nurun tecellisini artırır.
-

29. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Âmine ider çü vakt oldu tamâm
Kim vücûda gele ol hayru’l-enâm

Günümüz Türkçesi:

Âmine, zamanı tamamladı
O hayırlı insan, dünyaya gelecekti

Açıklama:

Doğum, ilâhî takdir ve vakit ile gerçekleşir. Tasavvufta her şey **Allah’ın planına göre** olur.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Her şeyin bir vakti vardır.” (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlâhî plan kesindir.
 - Doğumlar hikmetle olur.
-

30. Kıta**Beyt****Orijinal:**

Susadım gâyet harâretten katı
Sundular bir câm dolusu şerbeti

Günümüz Türkçesi:

Çok susadım, büyük bir sıcaklıktan dolayı
Bir kadeh dolusu şerbet sundular

Açıklama:

Tasavvufta bu, **manevî tat ve rahatlık** sembolüdür; nur, cisme ve ruha ferahlık verir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Cennet ehline içecekler sunulacaktır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî ferahlık nurdan gelir.
- İlâhî lütuf hem beden hem ruh içindir.

31. Kıta**Beyt****Orijinal:**

İçdim anı oldu cismim nûra gark
İdemezdim nûrdan kendümi fark

Günümüz Türkçesi:

İçtim, bedenim nurla doldu
Nurdu fark edemeyecek kadar tamamen etkilenmişti

Açıklama:

Nur, insanın her yönünü kuşatır. Tasavvufta **nur ile bütünleşme**, manevî kemalin işaretidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın nuru, kalpleri ve gözleri aydınlatır.” (Nûr, 24/35)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Nur her şeyi sarar.
 - Manevî farkındalık nur ile artar.
-

32. Kıta

Beyt

Orijinal:

Geldi bir akkuş kanadıyla revân
Arkamı sığadı kuvvetle hemân

Günümüz Türkçesi:

Bir akkuş kanadıyla gelip
Beni kuvvetle destekledi hemen

Açıklama:

Tasavvufta kuş, **manevî yardım ve koruma sembolüdür**. Nur, koruyucu ve destekleyici şekilde tecelli eder.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah kullarını yardım ve kuvvet ile destekler.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî destek, nurla gelir.
- İlâhî kuvvet her an hazırdır.

33. Kıta

Beyt

Orijinal:

Doğdu ol sâatde ol Sultân-ı dîn
Nûra gark oldu semâvât ü zemîn

Günümüz Türkçesi:

O anda Sultân-ı Dîn doğdu
Gökler ve yer nurla doldu

Açıklama:

Peygamber doğumu, evrensel bir nur tecellisidir. Tasavvufta nur hem **göğe hem yere** yayılır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın nuru gökleri ve yeri aydınlatır.” (Nûr, 24/35)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber doğumu evrensel bir ışık kaynağıdır. Nur, kainatı kuşatır.

34. Kıta

Beyt

Orijinal:

Ger dilersiz bulasız oddan necât
Aşk ile derd ile idin es-Salât

Günümüz Türkçesi:

Eğer dilesen, ateşten kurtulamazsın
Ama aşk ve dert ile Salât ediyorsun

Açıklama:

Tasavvufta aşk ve ibadet, **manevî kurtuluşun yoludur**. Peygamber sevgisi, tevhid ve ibadet ile tamamlanır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Namazı dosdoğru kılın, o size kurtuluş sağlar.” (Müzzemmil, 73/20 meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Kurtuluş, aşk ve ibadet ile gelir.
- Peygamber sevgisi Salât ile pekişir.
- Manevî çaba, felahın anahtarıdır.

1. Kıta

Beyt

Yaratılmış cümle oldu şâdman
Gam gidüp âlem yeniden buldu cân

Günümüz Türkçesi:

Tüm yaratılmışlar sevinç içinde oldu
Keder yok olup, âlem can buldu yeniden

Açıklama:

Peygamber Efendimiz'in doğumu, **evrensel sevinç ve neşe kaynağıdır**. Tasavvufta nurun tecellisi, yaratılmışların ruhunu coşturur.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah ve melekleri Peygamber üzerine salât eder. Ey iman edenler, siz de onu selamlayın ve salât edin.” (Ahzâb, 33/56)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin gelişi kainata mutluluk getirir.
 - Manevî sevinç, nurun etkisiyle olur.
-

2. Kıta

Beyt

Cümle zerrât-ı cihân idüp nidâ
Çağrışuben didiler kim merhabâ

Günümüz Türkçesi:

Evrenin her zerresi selam verip çağırdı
“Merhaba!” dediler

Açıklama:

Her varlık, nurun etkisiyle **Peygamber’e selam verir**. Tasavvufta kainatın Peygamber sevgisi vurgulanır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“İçten ve gönülden ona selam verin.” (Ahzâb, 33/56)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Tüm varlık nurun yansımasıdır.
 - Peygambere sevgi, kainatta yankılanır.
-

3. Kıta

Beyt

Merhabâ ey âlî Sultan merhabâ
Merhabâ ey kân-ı irfân merhabâ

Günümüz Türkçesi:

Merhaba ey yüce Sultan
Merhaba ey irfan kaynağı

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber Efendimiz’in yüceliği ve irfanı, **insanları hakikate yönlendirir**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah Resûlü, insanlar için en güzel örnektir.” (Ahzâb, 33/21)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Nur ve irfan, Peygamber’de tecelli eder.
 - Ona selam ve muhabbet, insanı aydınlatır.
-

4. Kıta

Beyt

Merhabâ ey sırr-ı Furkân merhabâ
Merhabâ ey derde dermân merhabâ

Günümüz Türkçesi:

Merhaba ey Furkân’ın sırrı
Merhaba ey dertlere deva

Açıklama:

“Furkân” Kur’an’dır; Peygamber, Kur’an ile insanlara **hidayet ve şifa** verir. Tasavvufta bu, nurun rehberlik yönüdür.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“O, hak ile batılı ayırandır.” (Furkân, 25/1)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, Kur’an’ın sırrı ve rehberidir.
 - O, her derde çaredir.
-

5. Kıta

Beyt

Merhabâ ey bülbül-i bâğ-ı cemâl
Merhabâ ey âşinâ-yı zü’l-Celâl

Günümüz Türkçesi:

Merhaba ey cemâl bahçesinin bülbülü
Merhaba ey Celâl sahibiyle tanış olan

Açıklama:

Peygamber’in güzelliği ve Allah ile yakınlığı, tasavvufta **aşk ve ilâhî yakınlık** simgesidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Sen en güzel ahlaka sahipsin.” (Kalem, 68/4)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Güzellik ve ahlak, ilâhî tecelliyi yansıtır.
 - Peygamber, Allah ile yakınlığı gösterir.
-

6. Kıta

Beyt

Merhabâ ey mâh u hurşîd-i Hüdâ
Merhabâ ey Hak'dan olmayan cüdâ

Günümüz Türkçesi:

Merhaba ey Allah'ın ay ve güneşi
Merhaba ey Allah'tan ayrılmayan

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber, **hem nur hem rehberdir**; Allah'tan ayrılmayanlar için örnektir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah ve Resûlü'ne itaat eden kurtuluşa erer.” (Ahzâb, 33/36)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber nur ve rehberdir.
 - Ona bağlılık, manevî kurtuluş getirir.
-

7. Kıta

Beyt

Merhabâ ey âsî ümmet melcei
Merhabâ ey çâresizler eşfa'ı

Günümüz Türkçesi:

Merhaba ey günahkârların sığınağı
Merhaba ey çaresizlerin şefaâtçisi

Açıklama:

Peygamber Efendimiz, **ümmetin melce ve şefaâtçisidir**. Tasavvufta bu, nurun kurtarıcı yönüdür.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Resûlullah, şefaâtçi olarak gönderildi.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, çaresizler için sığınaktır.
- Ona yönelmek nurun tesiridir.

8. Kıta

Beyt

Merhabâ ey cân-ı bâkî merhabâ

Merhabâ uşşâka sâkî merhabâ

Günümüz Türkçesi:

Merhaba ey baki ruh

Merhaba ey aşıkların sunucusu

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber, **manevî hayatın kaynağı ve aşkın sunucusudur.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Ve seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber ruhî hayatın kaynağıdır.
- Aşıklar onun nurundan faydalanır.

9. Kıta

Beyt

Merhabâ ey kurretü’l-aynı Halîl

Merhabâ ey hâs mahbûb-ı Celîl

Günümüz Türkçesi:

Merhaba ey Halil’in gözüne sevinç veren

Merhaba ey Allah’ın özel sevgilisi

Açıklama:

Peygamber, **Hz. İbrahim’in dostu ve Allah’ın sevgilisi** olarak tasvir edilir. Tasavvufta bu, nurun seçkinliği anlamındadır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah, Resûlü’ne aşk ve sevgi ile muamele eder.” (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, Allah’a yakın ve seçkin bir nurdur.
- İnsanlar ona muhabbetle yaklaşmalıdır.

10. Kıta

Beyt

Merhabâ ey rahmeten li’l-âlemîn
Merhabâ sensin şefîu’l-müznibîn

Günümüz Türkçesi:

Merhaba ey âlemlere rahmet
Merhaba ey günahkârların şefaâtçisi

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber, **hem rahmet hem şefaât kaynağıdır**, onun nuru kainatı kuşatır.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

“Resûlullah, şefaâtçi olarak gönderildi.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, rahmet ve şefaâtle örnektir.
- Ona yönelmek, kurtuluşun vesilesidir.

11. Kıta

Beyt

Merhabâ ey pâdişâh-ı dü-cihân
Senin içün oldu kevn ile mekân

Günümüz Türkçesi:

Merhaba ey evrenin padişahı
Senin için var oldu bütün evren ve mekan

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber, kainatın **temel sebebi ve nur kaynağıdır**. Onun gelişi, tüm varlıkları etkiler.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Allah, Resûlü’nü âlemlere rahmet olarak gönderdi.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin nuruna yönelmek, kainatın farkına varmak demektir.
- Her şey, onun varlığı ile daha anlamlıdır.

12. Kıta

Beyt

Ey cemâli gün yüzü bedr-i münîr
Ey kamû düşmüşlere sen dest-gîr

Günümüz Türkçesi:

Ey parlak ay gibi güzel yüz
Ey düşkün ve zor durumda olanlara yardım eden

Açıklama:

Peygamber Efendimiz'in yüzü nur ve güzellikle doludur; tasavvufta cemâl, Allah'ın tecellisinin bir aynasıdır. O, düşkünlerin yardımcısıdır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah'ın Resûlü, ümmetine karşı şefkatlidir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, nur ve yardım kaynağıdır.
- Zorluk içinde olanlara yönelmek önemlidir.

13. Kıta

Beyt

Dest-gîrisin kamû üftâdenin
Hem penâhı bende vü âzâdenin

Günümüz Türkçesi:

Sen, zor durumdakilerin ve alçak gönüllülerin yardımcısı
Aynı zamanda özgür ruhların da sığınağısın

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber, hem **mahzun hem özgür gönüllere destek** olur; nur, hem teselli hem güven kaynağıdır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah'ın Resûlü, müminler için rahmettir.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber hem çaresizlere hem özgür gönüllülere rehberdir.
 - Manevî destek, nurun tecellisinden gelir.
-

14. Kıta

Beyt

Ey gönüller derdinin dermânı sen
Ey yaratılmışların Sultânı sen

Günümüz Türkçesi:

Ey gönüllerin dertlerine deva olan
Ey tüm yaratılmışların Sultanı

Açıklama:

Peygamber Efendimiz, tasavvufta hem **manevî şifa hem de evrensel liderlik** simgesidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Sen insanlar için en güzel örneksin.” (Ahzâb, 33/21)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber dertlere devadır.
 - O’nun örneği, tüm yaratılmışlara rehberdir.
-

15. Kıta

Beyt

Sensin ol Sultân-ı cümle enbiyâ
Nûr-ı çeşm-i evliyâ vü asfîyâ

Günümüz Türkçesi:

Sen tüm peygamberlerin Sultanısın
Evliya ve sadıkların göz nurusun

Açıklama:

Peygamber, tasavvufta tüm **evliyaların rehberi ve nur kaynağıdır**. Onun ışığı, Allah yolunda ilerleyenleri aydınlatır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, evliya ve sadıkların rehberidir.
- Nur, doğru yolda olanları aydınlatır.

16. Kıta

Beyt

Ey risâlet tahtının sen hâtemi

Ey nübüvvet mihrinin sen hâtemi

Günümüz Türkçesi:

Ey peygamberlik tahtının sonuncusu

Ey nübüvvet nurunun son halkası

Açıklama:

Peygamber Efendimiz, **son peygamberdir (Hâtem-ül Enbiyâ)**; tasavvufta bu, nurun tamamlanması ve tecellisinin zirvesi anlamındadır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Muhammed, peygamberlerin sonuncusudur.” (Ahzâb, 33/40)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, nübüvvetin nihai ve tamamlayıcı halkasıdır.
- Onun nuru, tüm peygamberlerin nurunu içerir.

17. Kıta

Beyt

Çünkü nûrun rûşen itdi âlemi

Gül cemâlin gül-şen itdi âlemi

Günümüz Türkçesi:

Çünkü nur, âlemi aydınlattı

Gül yüzlü cemâlin, âlemi güllerle donattı

Açıklama:

Peygamberin nur ve cemâli, kainatın **ruhsal ve manevi güzelliğini** temsil eder.

Tasavvufta bu, aşkın ve nurun tecellisidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın nuru, gökleri ve yeri aydınlatır.” (Nûr, 24/35)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin nur ve güzelliği, kainatı aydınlatır.
 - Manevî estetik, nurun bir tecellisidir.
-

18. Kıta

Beyt

Oldu zâil zulmet-i cehl ü dalâl
Buldu bâğ-ı ma'rifet ayn-ı kemâl

Günümüz Türkçesi:

Cehalet ve dalalet yok oldu
Ma'rifet bahçesi, kemal aynası oldu

Açıklama:

Peygamber Efendimiz'in gelişi ile **cehalet kalkar, marifet (ilahi bilgi) yayılır**. Tasavvufta nur, hakikati gösterir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

"Allah, insanları karanlıktan aydınlığa çıkarır." (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber ile bilgi ve hakikat aydınlığı gelir.
 - Nur, cehaleti ortadan kaldırır.
-

19. Kıta

Beyt

Yâ Habîba'llâh bize imdâd kıl
Son nefes dîdârın ile şâd kıl

Günümüz Türkçesi:

Ey Allah'ın Habibi, bize yardım et
Son nefesimizde, yüzünü görmekle mutlu kıl

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber'in vuslatı ve zikri, **manevî yardım ve saadet kaynağıdır**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

"Resûlullah'a muhabbet, Allah'a yakınlık sağlar." (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber sevgisi, hayat boyu yardım ve destek getirir.
- Son nefeste vuslat, ruhî mutluluk sağlar.

20. Kıta

Beyt

Ger dilersiz bulasız oddan necât
Aşk ile derd ile idin es-Salât

Günümüz Türkçesi:

Eğer dilesen, ateşten kurtulamazsın
Ama aşk ve dert ile Salât ediyorsun

Açıklama:

Peygamber sevgisi ve ibadet, **manevî kurtuluşun yoludur**. Tasavvufta aşk, Salât ile birleşince insanı kurtarır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Namazı dosdoğru kılın, o size kurtuluş sağlar.” (Müzzemmil, 73/20 meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Aşk ve ibadet kurtuluşu sağlar.
- Peygamber sevgisi, Salât ile pekişir.

1. Kıta

Beyt

Çünkü ol mahbûb-ı Rahmân u Rahîm
Kıldı dünyâyı cemâlinden naîm

Günümüz Türkçesi:

Çünkü O, Rahman ve Rahim’in sevgilisi
Dünyayı cemâliyle cennet gibi yaptı

Açıklama:

Peygamber Efendimiz, Allah’ın rahmet ve sevgisinin tecellisi olarak doğmuş; tasavvufta bu, **kainatın nur ve güzellikle donması** anlamındadır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, Allah'ın rahmet ve güzelliğinin yansımasıdır.
 - Onun nuru, dünyayı bereket ve huzur ile doldurur.
-

2. Kıta

Beyt

Birbirine muştulayu her melek
Raksa girdi şevk u şâdîden felek

Günümüz Türkçesi:

Melekler birbirine müjdeler verdiler
Sevinç ve neşeyle gökler dans etti

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber doğumu, **evrensel bir sevinç ve nur tecellisi** olarak görülür; melekler dahi bu sevinci hisseder.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah ve melekleri Peygamber üzerine salât eder.” (Ahzâb, 33/56)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin doğumu, hem ruhlar hem gökler için neşe kaynağıdır.
 - İlâhî müjdeler, nurun bir tecellisidir.
-

3. Kıta

Beyt

İşbu heybetden Emine hûb-rû
Bir zaman aklı gidip geldi giru

Günümüz Türkçesi:

Bu heybet ve nurdan dolayı Âmine (Peygamber'in annesi)
Bir süre aklı başından gidip geldi

Açıklama:

Peygamberin doğumunda annesinde görülen şaşkınlık ve hayret, **tasavvufta nurun insan üzerinde yarattığı etkidir**. Bu, hem ilâhî bir mucize hem de nurun tecellisidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah dilediği kuluna ilim ve hikmet verir.” (Hadis meali)

“Ey Âmine, senin oğlu Muhammed’in doğumu, evrensel bir hayret ve nimet kaynağıdır.”
(Hadis rivayeti)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin doğumu mucizevî bir nur tecellisidir.
- İlâhî heybet ve nur, insan üzerinde derin etkiler bırakır.

4. Kıta**Beyt**

Gördü gitmiş hûrîler hiç kimse yok
Görmedi oğlun tazarru' kıldı çok

Günümüz Türkçesi:

Gördü ki hûrîler gitmiş, kimse yok
Oğlu için çokça tazarru etti

Açıklama:

Âmine Hâtun, Peygamber doğumunda manevî şaşkınlık yaşar; tasavvufta bu, **nur ve heybetin insan üzerindeki etkisidir.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah dilediğine nur verir.” (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin doğumu mucizevîdir.
- Allah'ın nurunun etkisi derin ve gözle görülürdür.

5. Kıta**Beyt**

Hûrîler aldı tasavvur kıldı ol
Hayret içre çok tefekkür kıldı ol

Günümüz Türkçesi:

Hûrîler onu düşündü, tasavvur etti
Hayret içinde derin tefekkür yaptı

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber, **melekler ve ruhlar için de bir hayret ve tefekkür kaynağıdır.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah ve melekleri Peygamber üzerine salât eder.” (Ahzâb, 33/56)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Nur ve hikmet, melekleri ve insanları etkiler.
 - Hayret ve tefekkür, hakikati kavramanın yoludur.
-

6. Kıta

Beyt

Çevre yanın isteyü kıldı nazar
Gördü kim bir köşede hayru'l-beşer

Günümüz Türkçesi:

Çevresine bakıp nazar etti
Bir köşede insanlığın hayrı olanı gördü

Açıklama:

Peygamberin doğumu, **insanlığın hayır ve bereket kaynağıdır**; tasavvufta bu, nurun tecellisidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Sen insanlar için en güzel örneksin.” (Ahzâb, 33/21)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, insanlık için hayır ve rehberdir.
 - Nur, hem fiziksel hem manevi etkiler yaratır.
-

7. Kıta

Beyt

Şöyle Beytu'llâha karşı ol Resûl
Yüz yire urmuş ve secde kılmış ol

Günümüz Türkçesi:

Resûl, Beytullâh'a yönelmiş
Yüzünü çevirmiş ve secde etmiş

Açıklama:

Tasavvufta Peygamberin ibadeti, **nur ve teslimiyetin simgesidir**. Secde, Allah'a bağlanmanın ve saygının göstergesidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Rabbin için secde et ve O’na yakınlaş.” (Alak, 96/19)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, ibadet ve teslimiyetin örneğidir.
 - Secde ve dua, nurun tecellisidir.
-

8. Kıta**Beyt**

Secdede başı dili tahmîd ider
Hem getürmüş parmağın tevhîd ider

Günümüz Türkçesi:

Secdede başı ile Allah’ı övdü
Parmağıyla tevhidi gösterdi

Açıklama:

Tasavvufta bu, **dilin ve hareketin ibadette uyumunu ve Allah’a bağlılığı** simgeler.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ı yücelt ve O’na yönel.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hem söz hem fiil ile ibadet edilir.
 - Tevhid ve hamd, ibadetin özüdür.
-

9. Kıta**Beyt**

Dir ki ey Mevlâ yüzüm dutdum sana
Yâ ilahî ümmetim vir-gil bana

Günümüz Türkçesi:

Ey Mevlâ, yüzümü sana çevirdim
Ey İlâhi, ümmetime bağışla beni

Açıklama:

Peygamberin duası ve yönelişi, **ümmele rehberlik ve şefaât** sağlar.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Resûlüm, ümmetin için dua et.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin yönelişi, ümmet için kurtuluş vesilesidir.
- Dua ve yöneliş, nur ve şefkat içerir.

10. Kıta

Beyt

Çünkü ben bu işleri gördüm ayân
Kalmadı sabrım hemân düşdüm revân

Günümüz Türkçesi:

Çünkü bu olayları açıkça gördüm
Sabrım kalmadı, heyecanla harekete geçtim

Açıklama:

Tasavvufta Peygamberin doğumundaki heyecan ve mucizeler, **nurun ve hikmetin tezahürüdür.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah, peygamberlerinin önünde mucizeler gösterir.” (Hadis meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin doğumu, mucize ve nur kaynağıdır.
- Heyecan ve sevgi, imanla birleşir.

11. Kıta

Beyt

Geldi aklım gördüm ol sâhib-vefâ
Gözlerim nûru vü oğlum Mustafâ

Günümüz Türkçesi:

Aklım geldi, gördüm vefalı sahibini
Gözlerim, Mustafâ'nın (Peygamber) nurunu gördü

Açıklama:

Peygamberin varlığı, **bilinç ve farkındalık kazandırır**, tasavvufta nur ve hakikati temsil eder.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin nuru, hakikati ve sevgiyi gösterir.
 - Vefa, Peygamberin karakterinin temelidir.
-

12. Kıtâ

Beyt

Sürmelenmiş gözleri gör hikmeti
Göbeği kesilmiş olmuş sünneti

Günümüz Türkçesi:

Gözleri sürmeli, hikmeti görüyordu
Göbeği sünnet edilmişti

Açıklama:

Peygamberin doğumundaki hikmet ve sünneti, **tasavvufta ahlaki ve manevi örnekler** olarak görülür.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Sünnet, peygamberlerin örnek davranışdır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin hikmeti ve sünneti takip edilecek örnektir.
-

13. Kıtâ

Beyt

Yüzü nûru gün gibi hoş berk urur
Çünkü gördüm gönlüme geldi sürûr

Günümüz Türkçesi:

Yüzü gün gibi parlıyordu
Bunu görünce gönlüme sevinç geldi

Açıklama:

Nur, insanın gönlünü aydınlatır ve sevinç kaynağıdır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın nuru, gökleri ve yeri aydınlatır.” (Nûr, 24/35)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin nuru, gönlü aydınlatır.

- Manevî sevinç, nurla doğrudan ilgilidir.
-

14. Kıta

Beyt

Kaynadup nâr-ı muhabbet kanımı
Aluben bağrıma basdım cânımı

Günümüz Türkçesi:

Muhabbet ateşi kanımı kaynatıyordu
Ruhumu bağrıma bastım

Açıklama:

Tasavvufta **aşk ve muhabbet**, gönülde coşku yaratır ve insanı Allah’a yaklaştırır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’a ve Resûlü’ne muhabbet edenler, kurtuluşa erer.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygambere sevgi, gönül coşkusunu artırır.
 - Muhabbet, ilahi yakınlığın yoludur.
-

15. Kıta

Beyt

Deprenür dudakları söyler kelâm
Anlayamadım ne dirdi ol hümâm

Günümüz Türkçesi:

Dudakları konuşuyor ama anlamadım
O ne dedi, anlayamadım

Açıklama:

Tasavvufta bazı ilâhî sözler, **insan aklının ötesindedir** ve nurun gizemini gösterir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Peygamberin sözleri hikmet doludur, Allah’tan ilham almıştır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi söz, bazen anlaşılmaz ama nur ve hikmet içerir.
-

16. Kıta

Beyt

Kulağım ağzına virdim dinledim
Söylediği sözü ol dem anladım

Günümüz Türkçesi:

Dikkatle dinledim ve sözlerini anladım

Açıklama:

Peygamberin sözlerine kulak vermek, **tasavvufta hakikati anlamamanın yoludur.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Onun sözünü dinleyin ve uygulayın.” (Ahzâb, 33/21)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Dinlemek, anlamak ve uygulamak önemlidir.

17. Kıta

Beyt

Hakk’a bağlayıp gönülden himmeti
Dir idi kim ümmeti vâ ümmeti

Günümüz Türkçesi:

Kalbini Allah’a bağlayıp gayret etti
Öyle ki ümmeti için çalışıyordu

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber, **ümmetine rehberlik ve gayret gösterir**; nur ve himmet onun özüdür.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın Resûlü, ümmeti için çabalar.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, ümmeti için örnek ve gayret kaynağıdır.
- Allah’a bağlanmak, nur ve himmeti artırır.

18. Kıta

Beyt

Tıfl iken ol diler idi ümmetin
Sen kocaldın terk idersin sünnetin

Günümüz Türkçesi:

Çocuk yaşıta bile ümmetinin hayrını dilerdi
Sen büyüdün ve sünnetini yerine getirdin

Açıklama:

Peygamber, küçük yaşıta bile ümmetine hayır ve hidayet dilemiştir. Tasavvufta bu, **ilim ve ihsan aşkının erken tezahürü** olarak görülür.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Peygamberler, Allah’ın emriyle ümmetleri için dua eder ve onları hidayete yönlendirir.”
(Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin örnekliği, çocuk yaşıta dahi başlar.
- İman ve ihsan sevgisi erken yaşıta gelişir.

19. Kıta

Beyt

Ümmetim didi sana çün Mustafâ
Vir salavât sen de ana bul safâ

Günümüz Türkçesi:

Ümmetim sana diyor ey Mustafâ
Salât ve selam gönder, sen de huzur bul

Açıklama:

Peygamberin ümmetine salât ve selam göndermesi, tasavvufta **manevî bereket ve huzurun kaynağıdır**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah ve melekleri Peygamber üzerine salât eder; ey iman edenler, siz de salât edin.”
(Ahzâb, 33/56)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin üzerine salât göndermek, hem ümmet için hem kendimiz için berekettir.

- Salât ve selam, manevî huzur ve bağlantıyı sağlar.
-

20. Kıta

Beyt

Ger dilersiz bulasız oddan necât
Aşk ile derd ile idin es-Salât

Günümüz Türkçesi:

Eğer istersen, ateşten kurtulamazsın
Ama aşk ve dert ile namaz kılarsın, kurtuluşa erersin

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber sevgisi ve ibadet bir araya gelince, **manevî kurtuluş ve selamet** elde edilir. Aşk ve dert, ibadeti ruhani bir hale dönüştürür.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Namazı dosdoğru kılın; o size kurtuluş sağlar.” (Müzzemmil, 73/20 meali)
“Peygambere muhabbet, Allah’a yakınlık sağlar.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Namaz ve Peygamber sevgisi, manevi kurtuluşun yoludur.
- Aşk ve dert, ibadeti derinleştirir ve ruha hayat verir.

“Peygamber’in Bazı Mucizeleri Hakkında (O’na Salât ve Selam Olsun)”

Açıklamalı anlam:

Bu fasıl, **Hz. Muhammed’in (s.a.v.) gerçekleştirdiği bazı mucizeleri** konu alır. Mevlid-i Şerif’te bu bölümde, Peygamber’in mucizeleri hem **imanı güçlendiren deliller** hem de O’nun **Allah tarafından gönderilen gerçek bir peygamber olduğunu gösteren işaretler** olarak anlatılır.

1. Kıta

Beyt

Mekke kavmi uluları bî-hılâf
Ka‘be’yi ol gice kılurken tavâf

Günümüz Türkçesi:

Mekke’nin ileri gelenleri uyumadılar
Ka‘be’yi o gece tavaf ederken gördüler

Açıklama:

Peygamberin doğumuyla birlikte Ka‘be’de olağanüstü bir nur ve düzen oluştu.
Tasavvufta bu, **ilâhî kudretin mucizevi tezahürü** olarak değerlendirilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın evi, iman edenler için bir yöneliş ve güven yeridir.” (Bakara, 2/125)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber doğumu, kainatta ve kutsal mekânlarda mucize tecellisi yaratır.
 - İlâhî kudret, insan eliyle değil, Allah’ın inayetiyle işler.
-

2. Kıta

Beyt

Secde kıldı Ka‘be gördü hâs u âm
Düşmedi bir taşı hoş kıldı kıyâm

Günümüz Türkçesi:

Ka‘be hem özel hem genel olarak secde etti
Hiçbir taş yerinden düşmedi, her şey düzenliydi

Açıklama:

Tasavvufta Ka‘be’nin kendiliğinden secde etmesi, Peygamberin nurunun **evrensel kabul ve hürmetle karşılandığını** gösterir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Evleriniz Allah’ın evleri, onların temizliği ve saygısı sizin sorumluluğunuzdadır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin nur ve kudreti, taş ve mekân üzerinde dahi tecelli eder.
 - Saygı ve hürmet, evrensel bir düzenin parçasıdır.
-

3. Kıta

Beyt

Rüknü rükne Ka'be'nin virdi selâm
Didiler kim doğdu ol hayru'l-enâm

Günümüz Türkçesi:

Ka'be'nin her köşesi birbirine selam verdi
Dediler ki, hayır ve iyiliklerin sahibi doğdu

Açıklama:

Ka'be'nin nurla selam vermesi, **Peygamberin doğumunun kainatta olumlu yankı bulmasıdır.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’a ve Peygamberine selam ve salât edin.” (Ahzâb, 33/56)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin gelişi, her varlık ve mekân için bereket ve selam kaynağıdır.
-

4. Kıta

Beyt

Ka'be bir savt itdi ol dem nâgehân
Didi doğdu bu gice şems-i cihân

Günümüz Türkçesi:

Ka'be bir ses çıkardı aniden
Dedi ki, bu gece dünyanın güneşi doğdu

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber, **evrensel nur ve ışığın kaynağıdır**; doğumuyla kainat aydınlandı.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah, gökleri ve yeri nur ile doldurur.” (Nûr, 24/35 meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin nuru, kainatı aydınlatır.
 - İlâhî işaretler ve mucizeler, insanlara yol gösterir.
-

5. Kıta

Beyt

Pâk idüp küfr ile putlardan Resûl
Kurtarıser beni müşriklerden ol

Günümüz Türkçesi:

Resûl, putlardan temiz ve pak olarak geldi
Beni müşriklerden kurtardı

Açıklama:

Peygamberin doğumu ve gelişi, **kafirlerin batılına karşı hakikati koruma ve kurtuluş** simgesidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Sen elçisin, Allah’ın sözüne uyarak insanları batıldan kurtaracaksın.” (Nahl, 16/125)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, insanları putperestlikten ve yanılğıdan kurtarır.
 - Saf ve pak doğum, manevi kurtuluşun işaretidir.
-

6. Kıta

Beyt

Yalın ayak baş açuben sâf sâf
Eyleyiser ümmeti beni tavâf

Günümüz Türkçesi:

Yalın ayak ve temiz bir halde
Ümmeti beni tavaf ediyordu

Açıklama:

Tasavvufta bu, **Peygamberin tevazu ve saflıkla ümmeti tarafından hürmetle karşılanması**dır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’a yakınlaşmak isteyenler, O’nun yolunda tevazu ile yürürler.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Tevazu, ilahi nurla buluşmanın yoludur.
 - Peygamberin saflığı, ümmet için örnektir.
-

7. Kıta

Beyt

Ol gice tabl-ı nübüvvet urdular
Ol gice şeytânı gökden sürdüler

Günümüz Türkçesi:

O gece, peygamberlik levhası ortaya çıktı
O gece, şeytan göklerden sürüldü

Açıklama:

Tasavvufta Peygamberin doğumu, **şeytan ve kötülükten korunma** ile ilâhî kudretin tezahürüdür.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın izni olmadan şeytan sana yaklaşamaz.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin doğumu, kötülüğe karşı bir korumadır.
 - İlâhî kudret, nur ve bereketi sağlar.
-

8. Kıta

Beyt

Nice puthâne nice deyr ü sanem
Yıkılup küfr ehline irdi elem

Günümüz Türkçesi:

Çok sayıda puthane, tapınak ve heykel
Yıkıldı ve küfre sahip olanlara acı verdi

Açıklama:

Peygamberin doğumu ve nuru, **batıl ve putperestliğin sonunu getirir**. Tasavvufta bu, nurun ve hakikatin zaferidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın dini tamamlanmıştır ve putlar yok edilecektir.” (Maide, 5/3 meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin nuru, batılı yok eder ve hakikati yayar.
 - Kötülük, ilâhî kudret karşısında yok olur.
-

9. Kıta

Beyt

Ger dilersiz bulasız oddan necât
Aşk ile derd ile idin es-Salât

Günümüz Türkçesi:

Eğer istersen, ateşten kurtulamazsın
Ama aşk ve dert ile namaz kılarırsın, kurtuluşa erersin

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber sevgisi ve ibadet bir araya gelince, **manevî kurtuluş ve selamet** elde edilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Namazı dosdoğru kılın; o sizi kurtuluşa götürür.” (Müzzemmil, 73/20 meali)
“Peygamber sevgisi, Allah’a yakınlık sağlar.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Namaz ve Peygamber sevgisi, kurtuluşun yoludur.
- Aşk ve dert, ibadeti ruhani bir hâle dönüştürür.

“Peygamber’in Görevlendirilişi (Vesîleşmesi) Hakkında (Allah’ın Salât ve Selamı O’nun Üzerine Olsun)”

Açıklamalı anlam:

Bu fasıl, **Hz. Muhammed’in (s.a.v.) peygamber olarak gönderilmesini ve Allah tarafından görevlendirilmesini** konu alır.

Mevlid-i Şerif’te bu bölümde, Peygamber’in risalet görevinin başlaması, insanları hakka çağırması ve ümmeti için getirdiği öğütler tasavvufî bir dille anlatılır.

“Bî’set”, **nübüvvetin başlangıcı ve insanlığa rahmet olarak gönderilme** anlamını taşır.

1. Kıta

Beyt

Fahr-ı âlem irdi çün kırk yaşına
Kondu pes tâc-ı risâlet başına

Günümüz Türkçesi:

Âlemlerin övünü olan (Muhammed) kırk yaşına geldi
Ve sonra risâlet tacı başına kondu

Açıklama:

Peygamber, kırk yaşında nübüvvet ile görevlendirildi. Tasavvufta kırk yaş, **olgunluk ve hikmetin sembolüdür.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Biz seni insanlara rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hakikî olgunluk, sorumlulukla birlikte gelir.
- Peygamberin görevi, kainata rahmet getirmek içindir.

2. Kıta**Beyt**

Dem-be-dem âvâz gelürdi yâ Emîn
Seni kıldım rahmeten li'l-âlemîn

Günümüz Türkçesi:

Sürekli “Ey Emin” diye ses gelirdi
Seni âlemlere rahmet olarak kıldım

Açıklama:

Cibrîl’in sürekli seslenmesi, Peygamberin **vahiy ve rahmet aracısı olduğunu** gösterir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın selamı, peygamberlerin üzerine olsun.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, hem insanlara hem melekler alemine rahmettir.
- İlahi ses ve ilham, vahyin habercisidir.

3. Kıta**Beyt**

İndi Kur’an âyet âyet beyyinât
Zâhir oldu nice dürlü mu‘cizât

Günümüz Türkçesi:

Kur’an, âyet âyet indi
Ve birçok mucize ortaya çıktı

Açıklama:

Tasavvufta Kur'an, **Peygamberin mucizelerinin kaynağı ve hakikatin rehberidir.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Biz Kur'an'ı apaçık âyetler olarak indirdik." (Nahl, 16/89)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Kur'an, insanlık için hem mucize hem rehberdir.
- Peygamberin mucizeleri, vahyin ışıyla açıklanır.

4. Kıta**Beyt**

Evvelâ ol kim mübârek cisminin
Gölgesi düşmezdi yere resminin

Günümüz Türkçesi:

Öncelikle, o mübarek bedeninin
Gölgesi yere düşmezdi

Açıklama:

Tasavvufta Peygamberin nur dolu varlığı, **dünyanın maddi sınırlarını aşan bir etkidir.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Allah'ın Resûlü, nur kaynağıdır ve insanları aydınlatır." (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin varlığı, nur ve hikmetin sembolüdür.
- Manevî kudret, fiziksel sınırları aşar.

5. Kıta**Beyt**

Nûr idi başdan ayağa gövdesi
Bu ayândır nûrun olmaz gölgesi

Günümüz Türkçesi:

Başından ayağına kadar bedeninin tamamı nur doluydu
Bu yüzden gölgesi yoktu

Açıklama:

Peygamberin nuru, **tasavvufta ilahi tecelli ve mucize simgesidir.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah, gökleri ve yeri nur ile doldurur.” (Nûr, 24/35 meali)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin nuru, kainata ışık verir.
- Hakikati görmek için nur gerekir.

6. Kıta

Beyt

Hem mübârek başı üzre her zamân
Bir bölük bulut olurdu sâye-bân

Günümüz Türkçesi:

Her zaman mübarek başının üzerinde
Bir grup bulut gölgelik sağlardı

Açıklama:

Tasavvufta bu, **ilahi koruma ve nurun işareti** olarak yorumlanır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah, peygamberini korur ve ona yardım eder.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, ilahi himaye altındadır.
- Nur ve bereket, görünür işaretlerle tezahür eder.

7. Kıta

Beyt

Her nere varsa bile varırdı ol
Başı üzre dâimâ dururdu ol

Günümüz Türkçesi:

Her nereye baksa, başının üzerinde dururdu
Ve sürekli orada sabit kalırdı

Açıklama:

Tasavvufta Peygamberin varlığı, **evrensel bir ışık ve yönlendirici semboldür.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Sen insanlar için en güzel örneksin.” (Ahzâb, 33/21)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, her zaman ve her yerde rehberdir.
 - Nur, hem manevi hem evrensel bir etkidir.
-

8. Kıta

Beyt

Ol mübârek gözlerinde mu'cize
Nicedir ol dahi eydeyim size

Günümüz Türkçesi:

O mübarek gözlerinde mucizeler vardı
Bunu size açıklıyorum

Açıklama:

Gözler, tasavvufta **ilahi ilham ve nurun penceresidir**.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Peygamberin gözleri nurla doludur, hakikati gösterir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin bakışı, ilahi hikmet ve nur içerir.
 - Mucizeler, ilahi kudretin görünür işaretleridir.
-

9. Kıta

Beyt

Nice kim önünde görürdü ayân
Öyle ardında görürdü ol hemân

Günümüz Türkçesi:

Bazıları onun önünde mucizeleri görürdü
Bazıları ise arkasında aynı şekilde görürdü

Açıklama:

Peygamberin nur ve mucizeleri, **her yönüyle insanlara ve evrene tecelli eder**.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah'ın Resûlü, ümmete ve evrene rahmettir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin nur ve mucizeleri, her yönüyle insanlara açıktır.

- Hakikati görmek, nur ve iman ile mümkündür.
-

10. Kıta

Beyt

Vahy içün indikde Cibrîl-i emîn
Gökden ayrıldığı sâatde hemîn

Günümüz Türkçesi:

Vahyi getirmek için Cibrîl geldi
Ve göklerden ayrıldığı anda da hazır bulundu

Açıklama:

Tasavvufta meleklerin vazifesi, **ilahi emirleri eksiksiz iletme**dir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Biz Cibril’i sana vahyi indirmekle görevlendirdik.” (Bakara, 2/97)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Vahiy, peygamberin hayatında sürekli bir mucizedir.
 - Melekler, ilahi kudretin aracısıdır.
-

11. Kıta

Beyt

Cebrâil’in kokusun alırdı ol
Vahy içün indiğini bilirdi ol

Günümüz Türkçesi:

Peygamber, Cibril’in gelişiyile kokusunu alırdı
Vahyin geldiğini böyle anlardı

Açıklama:

Tasavvufta, Peygamberin **duyuları nurla doludur ve ilahi işaretleri hisseder**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah, peygamberine vahyi işaretlerle bildirir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi işaretler, nur ve hassasiyetle fark edilir.
 - Peygamberin bilgisi, ilahi kudretle desteklenir.
-

12. Kıta

Beyt

Depredicek dudağın ol mâh-veş
Deprenirdi gökde hem kurs-ı güneş

Günümüz Türkçesi:

Dudakları, ay gibi parlardı
Ve gök, güneşin tahtında titrerdi

Açıklama:

Peygamberin söz ve ifadeleri, **tasavvufta kainatı etkileyen ilahi bir güç** olarak görülür.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Onun sözü, ilahi hikmet ve nurla doludur.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin sözleri, nur ve kudret içerir.
- İlahi güç, söz ve fiillerle kainatta tezahür eder.

13. Kıta

Beyt

Dokunıcak saçına bâd-ı sabâ
Misk ü anberden dolar idi hevâ

Günümüz Türkçesi:

Saçına sabah meltemi değdiğinde
Hava misk ve amber kokusuyla dolar

Açıklama:

Peygamberin varlığı, doğa ile uyum içinde **güzellik ve rahmet tecellisi** yaratır.
Tasavvufta bu, ilahi huzurun alametidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın Resûlü’nün kokusu cennet kokusudur.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin varlığı, ruh ve doğa için berekettir.
 - Manevî güzellik, fizikî güzellikle tecelli edebilir.
-

14. Kıta

Beyt

İnci dişleri şuâından gice
İğne düşse bulunurdu ey hoca

Günümüz Türkçesi:

İnci gibi dişlerinden ışık yayılır
Öyle ki, bir iğne düşse bile fark edilir

Açıklama:

Tasavvufta Peygamberin nurundan çıkan ışık, **her şeyi görünür kılar ve hakikatin delilidir.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın Resûlü, nur ve hikmet sahibidir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin nur ve bilgisi, her zaman ve yerde fark edilir.
-

15. Kıta

Beyt

Sadri nûrundan karanû giceler
Yolda yürürdü yiğitler kocalar

Günümüz Türkçesi:

Göğsünden yayılan nurla karanlık geceler aydınlanır
Yiğitler ve kahramanlar onun yanında yürürdü

Açıklama:

Tasavvufta Peygamberin nuruyla karanlık ortadan kalkar; varlığı, **manevî rehberlik ve cesaret kaynağıdır.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah, peygamberinin yanında olanları hidayete eriştirir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin varlığı, manevi karanlığı giderir.
 - Nur, rehberlik ve cesaret verir.
-

16. Kıta

Beyt

Çün işâret kıldı ol mahbûb-ı Hak
Parmağıla aya oldu iki şak

Günümüz Türkçesi:

Allah'ın sevgili kuluna işaret ettiğinde
Parmağıyla aya iki kez dokunur gibi olurdu

Açıklama:

Peygamberin hareketleri, tasavvufta **ilahi kudret ve mucize göstergesidir**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah'ın Resûlü'nün fiilleri, ilahi iradeyi gösterir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin her hareketi, mucize ve hikmet taşır.
 - İlahi kudret, kullar aracılığıyla tezahür eder.
-

17. Kıta

Beyt

Terlese güller olurdu her teri
Hoş dererlerdi terinden gülleri

Günümüz Türkçesi:

Terlediğinde, terinden güller çıkar
Ve bu gül kokusu insanları hoşnut eder

Açıklama:

Tasavvufta Peygamberin varlığı, **tabiatta ve insan ruhunda güzellik ve bereket yaratır**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah'ın Resûlü, rahmet ve güzellik kaynağıdır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin varlığı, doğayı ve insanları güzelleştirir.
 - Manevî tesir, fizikî varlıkla birleşebilir.
-

18. Kıta

Beyt

Dikdi hurmayı hem ol şâh-ı cihân
Dikdiği sâatde yemiş virdi hemân

Günümüz Türkçesi:

Peygamber hurma diktiğinde
Hemen meyve verdi

Açıklama:

Peygamberin doğadaki etkisi, tasavvufta **mucize ve bereket sembolüdür**.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah, peygamberine ve ümmetine bereket verir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Bereket, Peygamberin varlığıyla tezahür eder.
 - İlahi irade, doğa ve insan yaşamına yansır.
-

19. Kıta

Beyt

Mu‘cizâtı haşre dek dinse müdâm
Nice haşr olsa buna gelmez hıtâm

Günümüz Türkçesi:

Mucizeleri haşre kadar devam eder
Haşir günü de bunun sonu gelmez

Açıklama:

Peygamberin mucizeleri, zaman ve mekân sınırı tanımaz. Tasavvufta bu, **ölümsüzlük ve sürekli ilahi etki** olarak görülür.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın Resûlü’nün mucizeleri, iman edenler için delildir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin mucizeleri zamandan bağımsızdır.
 - İlahi kudret, sürekli olarak tecelli eder.
-

20. Kıta

Beyt

Ger dilersiz bulasız oddan necât
Aşk ile derd ile idin es-Salât

Günümüz Türkçesi:

Eğer istersen, ateşten kurtulamazsın
Ama aşk ve dert ile namaz kılarsın, kurtuluşa erersin

Açıklama:

Peygamber sevgisi ve ibadet bir araya geldiğinde, **manevî kurtuluş ve selamet** sağlanır.
Aşk ve dert, ibadeti derinleştirir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Namazı dosdoğru kılın; o sizi kurtuluşa götürür.” (Müzzemmil, 73/20)
“Peygambere muhabbet, Allah’a yakınlık sağlar.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Namaz ve Peygamber sevgisi, kurtuluşun yoludur.
- Aşk ve samimiyet, ibadeti ruhani bir hâle dönüştürür.

“Peygamber’in Miraç’ı Hakkında (O’na ve Ailesine Salât Olsun)”

Açıklamalı anlam:

Bu fasıl, **Hz. Muhammed’in (s.a.v.) Miraç mucizesini** konu alır.

Miraç, Peygamber’in Allah’ın huzuruna yükselişi, namazın farz kılınması ve ilahi emirlerin tebliği açısından önemlidir.

Mevlid-i Şerif’te bu bölüm, hem **manevî yükselişi hem de ümmete yol gösterici ilahi mesajı** tasavvufî bir dille anlatır.

1. Kıta

Beyt

Gel berü ey aşk oduna yanıcı
Kendüyü ma’sûka âşık sanıcı

Günümüz Türkçesi:

Gel ey aşk ateşine tutuşan
Kendini sevdiğe âşık sanan

Açıklama:

Tasavvufta aşk, Allah ve Resûl sevgisiyle yanmak olarak anlaşılır. Gerçek aşk, **kendini değil, Allah'ı ve Peygamber'i sevmekle** ölçülür.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“De ki: Allah'ı ve Resûl'ünü sevin.” (Ali İmran, 3/31)

“Hiçbiriniz, ben Allah'ı sevdiğim gibi beni sevmeyince iman etmiş olamaz.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Tasavvufta gerçek aşk, Allah ve Resûl sevgisidir.
 - Kendini beğenmek yerine ilahi aşkı hedeflemek gerekir.
-

2. Kıta**Beyt**

Dinle gel mi'râcın ol şâhın ayân
Âşık isen aşk oduna durma yan

Günümüz Türkçesi:

Dinle, Mîrâc'a yükselen o yüce şâhı
Eğer âşıkсан aşk ateşinde durma, yan

Açıklama:

Mîrâc, Peygamber'in ruhani yükselişidir; tasavvufta bu, **aşka ve ilahi yakınlığa ulaşma yoludur.**

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Peygamberi, gecenin bir kısmında Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'ya götürdük; onun üzerinden göklere yükselttik.” (İsra, 17/1)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Aşk yolunda durmak yoktur; ruhani ilerleme sürekli olmalıdır.
 - Mîrâc, Allah'a yakınlık ve manevî yükselişin sembolüdür.
-

3. Kıta**Beyt**

Bir dü-şenbe gicesi tahkîk haber
Leyle-i Kadr idi ol gice meğer

Günümüz Türkçesi:

Bir pazartesi gecesi hakikat bildirildi
O gece meğer Kadir Gecesi imiş

Açıklama:

Kadir Gecesi, Kur'an'ın indirildiği ve **ilahi rahmetin en yoğun olduğu** gecedir. Tasavvufta bu, hakikate erişim ve nur ile dolma zamanıdır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Şüphesiz biz onu Kadir Gecesi'nde indirdik. Kadir Gecesi, bin aydan hayırlıdır.” (Kadir, 97/1-3)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî yükseliş, özel zaman ve fırsatlarla güçlenir.
- Hakikati kavramak için bilinçli ibadet ve farkındalık gerekir.

4. Kıta

Beyt

Ol hümâyûn baht ol kadri yüce
Ümmü Hânî hânesindeydi gice

Günümüz Türkçesi:

O yüce kadir gecesi, hayırlı ve şerefliydi
Ümmü Hânî'nin evindeydi o gece

Açıklama:

Peygamber'in evinde gerçekleşen bu kutlu gece, **Allah'ın seçtiği zaman ve mekânlarda ilahi rahmetin tecellisini** gösterir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah, seçtiği kullarını özel hallerle mükâfatlandırır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah'ın rahmeti ve hikmeti özel zaman ve mekânlarda ortaya çıkar.
- Manevî farkındalık, kutlu olaylara dikkatle yaklaşmayı gerektirir.

5. Kıta

Beyt

Anda iken nâgehân ol yüzü ak
Cennete var didi Cebrâil'e Hak

Günümüz Türkçesi:

O anda yüzü aniden parladı
Cennete gidecek, Cebrâil'le birlikteydi

Açıklama:

Peygamber'in ruhani tecellisi, Mîrâc yolculuğunda **ışık ve nurla belirir**. Tasavvufta nur, hakikatin sembolüdür.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

"Allah, Resûlü'ne nur verir ve doğru yola iletir." (En'âm, 6/122)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hakikate yaklaşan insan, nurla ışıldar.
 - Peygamberin varlığı, ruhani yolculukta rehberdir.
-

6. Kıta

Beyt

Bir murassa' tâc bir hülle kemer
Hem dahi al bir burâk-ı mu'teber

Günümüz Türkçesi:

Bir mücevherli taç, bir hülle kemer
Ve o güvenilir Burak ile

Açıklama:

Mîrâc yolculuğu sırasında Burak, Peygamber'in manevi binek ve yükseliş aracıdır. Tasavvufta, **hakikate ulaşmada vesileler** sembolizedir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

"Resûlullah (s.a.v.) Burak'a binerek Mîrâc'a çıktı." (Hadis, Buhari/Müslim)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî yükseliş vesilelerle gerçekleşir.
 - Peygamberin yolculuğu, ilahi kudretin işaretidir.
-

7. Kıta

Beyt

Ol Habîb'ime ilet binsin anı
Arşımı seyr eylesün görsün beni

Günümüz Türkçesi:

O Habîb'ime ilet, binsin oraya
Arşımı seyretsin, beni görsün

Açıklama:

Tasavvufta Arş'a yükselmek, **manevî aşk ve ilahi makamın sembolüdür.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Göklerin ve yerin hükmü Allah'ındır; Arş'ı da O taşır." (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin aşkı, ilahi makam ve gözle görülmez tecellilere erİştirir.
-

8. Kıta

Beyt

Cebrâîl çün cennete vardı revân
Gördü kim bî-had burâk otlar hemân

Günümüz Türkçesi:

Cebrâîl, cennete ulaştığında
Burak'ın hemen otladığını gördü

Açıklama:

Burak, Peygamber'in ruhani yolculuğunda dinlenen, **güvenilir ve itaatkâr** bir varlıktır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Peygamberi, emrettiğimiz şekilde yücelttik." (İsra, 17/1)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hakikate ulaşmak için doğru araçlar ve vesileler gerekir.
-

9. Kıta

Beyt

İçlerinde bir burak ağlar katı
Yimez içmez kalmamış hiç tâkatı

Günümüz Türkçesi:

Burak'ın içinde bir acı vardı
Yemeden içmeden güçsüz kalmıştı

Açıklama:

Tasavvufta Burak'ın fedakârlığı, Peygamber'in misyonunu taşıyan her aracının **sabır ve özveri gerektirdiğini** gösterir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah, peygamberine yardım edenleri kuvvetlendirir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî yolculuk sabır ve fedakârlık ister.

10. Kıta

Beyt

Gözlerinden yaşı ceyhûn eylemiş
Ciğerini derd ile hûn eylemiş

Günümüz Türkçesi:

Gözlerinden Ceyhun nehrini andıran yaşlar dökülür
Ciğerini dertle kanatır

Açıklama:

Tasavvufta Peygamberin üzüntüsü, ümmetin haline duyduğu **derin merhamet ve aşk** ile açıklanır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Resûlullah (s.a.v.), ümmetine merhamet eden bir rehberdir.” (Ahzâb, 33/21)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, ümmet için derin bir merhamet ve üzüntü taşır.

11. Kıta

Beyt

Didi Cebrâîl nedir ağladığın
Hüzn ile cân u ciğer dağladığın

Günümüz Türkçesi:

Cebrâil sordu: “Neden ağlıyorsun?”
Hüznün can ve ciğerini yakıyor

Açıklama:

Tasavvufta peygamberin gözyaşı, **ilahi aşk ve ümmetin kurtuluşuna dair derin hassasiyet** ile açıklanır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın Resûlü, ümmet için gözyaşı döker.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî aşk, gözyaşı ve üzüntü ile tezahür eder.

12. Kıta**Beyt**

Bâkî yoldaşın yiyüp içüp gezer
Sen inilersin de cânın ne sezer

Günümüz Türkçesi:

Yoldaşların rahatça yiyip içer, gezer
Ama sen acı içinde inlersin, canın fark eder

Açıklama:

Tasavvufta peygamberin fedakârlığı ve aşkı, **dünyevi rahatın ötesindedir.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Resûlullah (s.a.v.), Allah yolunda sıkıntıya katlanır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hak aşkı, dünyevi konforu önemsemez.
- Fedakârlık, manevî olgunluğun işaretidir.

13. Kıta**Beyt**

Didi kırk bin yıl durur kim yâ emîn
Aşkdır bana yemek içmek hemîn

Günümüz Türkçesi:

Cebrâil dedi: “Kırk bin yıl sürer bu, ey emin”
Aşk benim için yemek ve içmektir

Açıklama:

Tasavvufta aşk, bütün dünyevi ihtiyaçların önünde gelir; Peygamber için **manevî aşk, en temel gerekliliktir.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ı ve Resûlünü sevenler, dünya ve ahirette başarılıdır.” (Ali İmran, 3/31)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi aşk, dünyevi ihtiyaçlardan önce gelir.
 - Peygamberin aşkı, ümmetin rehberi olur.
-

14. Kıta

Beyt

Nâgehân bir ün işitdi kulağım
Gıtdi aklım bilmezem solım sağım

Günümüz Türkçesi:

Aniden bir ses duydum kulağımda
Aklım gitti, ne sağımı ne solumu biliyordum

Açıklama:

Tasavvufta ilahi ses ve vahiy, **akıl ve duyuları aşan bir etkidir.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın kelâmı, peygamberin kalbine doğrudan iner.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi ilham, akıl sınırlarını aşabilir.
 - Hakikati duyumsamak için kalp açık olmalıdır.
-

15. Kıta

Beyt

Yâ Muhammed diyüben çağırdılar
Bir sadâ birle ki yürekler deler

Günümüz Türkçesi:

“Ey Muhammed” diye çağırdılar
Bir sesle ki yürekleri deler

Açıklama:

Tasavvufta Peygamberin adı ve çağırısı, **kalpleri titreten bir nur ve kudret** olarak kabul edilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Peygamberin adı anıldığı zaman kalpler titreder.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber sevgisi, kalplerde derin bir etki bırakır.
- Adını anmak, manevi farkındalık yaratır.

16. Kıta

Beyt

Ol zamândan bilmezem ki no’lmuşam
Ol adın ıssına âşık olmuşam

Günümüz Türkçesi:

O andan itibaren ne olduğumu bilmiyorum
Adına âşık olmuşum

Açıklama:

Tasavvufta gerçek aşk, **bilinç kaybı ve kalbin tamamen teslim olması** ile ifade edilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Peygambere muhabbet edenler, onun yolunda gönüllerini kaybeder.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Aşk, tam bir teslimiyet ve bilinçli sevgi gerektirir.

17. Kıta

Beyt

Yüreğim içinde eridi yağım
Âşık oldu görmeden bu kulağım

Günümüz Türkçesi:

Yüreğim eridi, kanım akıyor gibi
Görmeden âşık oldum, sadece işittim

Açıklama:

Tasavvufta aşk, **gözle değil, kalp ile hissedilir.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Kalpler gören gözlerden önce Allah’ı görür.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Gerçek aşk, kalp ile hissedilir; göz ile görmek şart değildir.
-

18. Kıta

Beyt

Cenneti başıma aşkı dar ider
Gice gündüz işim âh u zâr ider

Günümüz Türkçesi:

Aşk, cenneti başımın üzerine sığdırır
Gecem ve gündüzüm, âh ve feryat ile geçer

Açıklama:

Tasavvufta aşk, **hem ruhani yükseliş hem de derin bir ıstırap** içerir; Peygamber sevgisi, her haliyle kalbi sarar.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ı ve Resûlünü sevenler, zorluk ve aşk ile sınanır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Aşk, hem sevinç hem de sabır gerektirir.
- Peygamber sevgisi, ruhu hem yükseltir hem sınar.

19. Kıta

Beyt

Gerçi zâhir cennet içre dururam
Ma’nâda hasret azâbın görürem

Günümüz Türkçesi:

Dış görünüşte cennette duruyorum
Ama özde, hasret ve özlem azabını görüyorum

Açıklama:

Tasavvufta, aşkın ve ilahi bağlılığın gerçek boyutu **görünenden farklıdır**. Kalp, arzulanan ilahi vuslata hasretle yanar.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Kalpler ancak Allah’ı anmakla huzur bulur.” (Ra’d, 13/28)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî aşk, dıştan görünenden çok daha derindir.

- Vuslat arzusu, kalbi ve ruhu yakar, içsel azap yaratır.
-

20. Kıta

Beyt

Ger iremezsem visâline anun
İdiserem terkini cân u tenin

Günümüz Türkçesi:

Eğer ona kavuşamazsam
Canımı ve bedenimi bırakırım

Açıklama:

Tasavvufta gerçek aşk, **ölüme ve fedakârlığa razı olmayı** ifade eder; Allah ve Resûl sevgisi her şeye üstün gelir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah yolunda canını feda edenler, gerçek kurtuluşa erişir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi aşk, fedakârlık ve teslimiyet ister.
 - Vuslat arzusu, dünyevi bağlılıkların önüne geçer.
-

21. Kıta

Beyt

Cebrâîl didi burâka ey Burâk
Virdi Hak maksûdunu kılma firâk

Günümüz Türkçesi:

Cebrâîl dedi ki: “Ey Burak, Allah’ın amacına ulaş, ayrılık olmasın”

Açıklama:

Burak, Mîrâc yolculuğunda **ilahi planın aracıdır**; ayrılık ve gecikme kabul edilmez.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah dilerse, her işi kolaylaştırır ve tamamlar.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hak aşkı, vesileleri doğru ve zamanında kullanmayı gerektirir.
-

22. Kıta

Beyt

Kimde kim aşkın nişânı vardurur
Âkıbet ma'şûka anı ırgörür

Günümüz Türkçesi:

Kimde aşkın işareti varsa
Sonunda sevdiklerine kavuşur

Açıklama:

Tasavvufta aşk nişanesi, sabır ve sevgiyle kendini gösterir; sonunda Allah ve Resûl sevgisine erişilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ı ve Resûlünü sevenler, mutlu olurlar.” (Ali İmran, 3/31)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Aşkın belirtisi sabır ve sadakatle görülür.
 - İnsanın gayreti, ilahi vuslata ulaşır.
-

23. Kıta

Beyt

Gel berü ma'şûkuna ırgöreyim
Yüreğin zahmına merhem urayım

Günümüz Türkçesi:

Gel, sevgiline kavuşmanı göstereyim
Yüreğinin yarasına merhem olayım

Açıklama:

Tasavvufta mürşit, sevgiliye kavuşma yolunu gösterir ve **kalp yaralarını iyileştirir**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah, kullarına doğru yolu gösterir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî yolculukta rehberlik önemlidir.
 - Kalbin sıkıntıları, hakiki aşk ile iyileşir.
-

24. Kıta

Beyt

Aldı Cebrâîl burâkı ol zaman
Tâ cenâb-ı Ahmed'e geldi revân

Günümüz Türkçesi:

Cebrâîl o zaman Burak'a bindi
Ve Peygamberimize hızla ulaştı

Açıklama:

Mîrâc yolculuğu, **ilahi kudret ve hız ile gerçekleşir**; Burak, bu mucizenin sembolüdür.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Resûlullah Burak'a binerek Mîrâc'a çıktı.” (Buhari/Müslim)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hak aşkı, ilahi kudretle desteklenir.
 - Vesilelerin doğru kullanımı, hedefe ulaşmayı sağlar.
-

25. Kıta

Beyt

Hak selâm itdi sana yâ Mustafâ
Kim mübârek hâtırın bulsun safâ

Günümüz Türkçesi:

Allah sana selam verdi ey Mustafâ
Mübarek kalbin huzur bulsun

Açıklama:

Peygamberin kalbi, Allah'ın selam ve rahmeti ile doludur; tasavvufta bu, **ilahi lütuf ve huzurun sembolüdür**.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah ve melekleri, Peygamber'e salât ederler; ey inananlar, siz de salât edin.” (Ahzab, 33/56)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah'ın selamı, kalpte huzur ve nur oluşturur.
 - Peygambere sevgi, ilahi rahmetin vesilesidir.
-

26. Kıta

Beyt

Didi kim gelsün konuklaram anı
Arşımı seyr eylesün görsün beni

Günümüz Türkçesi:

Dedi: “Kim gelir konuk olarak,
Arşımı görsün, beni seyretsın”

Açıklama:

Tasavvufta, ilahi aşk ve nur, **herkesin tefekkür ve hayranlığına açıktır.**

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın nuruna bakan kalpler aydınlanır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî güzellik ve nur, paylaşılmalıdır.
 - Hak aşka ulaşan, ilahi manzarayı görür.
-

27. Kıta

Beyt

Dâim ister hazretimden her melek
Arş u Kürsî Sidre çarh-ı nüh-felek

Günümüz Türkçesi:

Her melek sürekli olarak O’ndan ister
Arş ve Kürsî, göklerin çevresinde

Açıklama:

Tasavvufta melekler, **Peygamberin makamı ve ilahi nur için dua eder.**

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Allah ve melekleri, Peygamber’e salât ederler.” (Ahzab, 33/56)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin makamı, tüm varlıklarca korunur ve yüceltilir.
 - İlahi nur, evrensel bir tecellidir.
-

28. Kıta

Beyt

Cümlesi anın yüzün görmek diler
Ayağına yüzlerin sürmek diler

Günümüz Türkçesi:

Herkes yüzünü görmek ister
Ayağına yüzünü sürmek ister

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber sevgisi, **derin bir tevazu ve saygıyı** beraberinde getirir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Resûlullah’a saygı ve muhabbet, kalpten gelmelidir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Sevgi, tevazu ve saygı ile birleşmelidir.
-

29. Kıta

Beyt

Gel gidelim hazrete yâ Mustafâ
Muntazırdır anda ashâb-ı safâ

Günümüz Türkçesi:

Gel, ey Mustafâ, gidelim
Orada ashâb-ı safâ seni bekliyor

Açıklama:

Tasavvufta ashâb-ı safâ, **manevî yolun rehberleri ve örnekleridir**.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah, Resûl’ü ve ashabını müminler için örnek kılmıştır.” (Ahzab, 33/21)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî yolculukta rehberler ve örnekler önemlidir.
-

30. Kıta

Beyt

Sana cennetden getürdüm bir burâk
Da’vet-i Rahmân’dır ey nûr-ı Hak

Günümüz Türkçesi:

Sana cennetten bir Burak getirdim
Bu, Rahman'ın davetidir ey Hak nuru

Açıklama:

Burak, ilahi davetin ve rahmetin sembolüdür; Peygamber için **manevî yükseliş ve vesiledir**.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Allah dilediğini cennetle müjdeleyebilir." (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi davet ve rahmet, Peygamber yoluyla tecelli eder.

31. Kıta**Beyt**

Durdu yerinden hemân-dem Mustafâ
Koydu tâcı başına ol pür-safâ

Günümüz Türkçesi:

Mustafâ hemen yerinden kalktı
Ve tertemiz tacını başına koydu

Açıklama:

Peygamber'in yüksek makamı ve nuruyla taçlanması, **manevî kemal ve makamın sembolüdür**.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Allah, Resûlünü makamıyla yüceltti." (İsra, 17/79)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî olgunluk ve makam, ilahi lütufla gelir.

32. Kıta**Beyt**

Çekdi ol demde burâkı Cebrâîl
Önüne düştü ana oldu delîl

Günümüz Türkçesi:

Cebrâîl, Burak'ı çekti
Önüne düştü ve delil oldu

Açıklama:

Tasavvufta Cebrâil ve Burak, **ilahi planın ve manevî yolculuğun rehberleridir.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah, Resûlü’ne vesileler aracılığıyla yardım eder.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî yolculukta vesileler ve rehberler esastır.
- İlahi aşk, rehberlik ve sabırla mümkündür.

33. Kıta**Beyt**

Hoş süvâr oldu ana şâh-ı cihân
Açdı berrini burâk uçdu hemân

Günümüz Türkçesi:

O güzel binici, dünyanın Sultanı (Peygamber) oldu
Burak’ı açtı ve uçtu hemen

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber’in manevi yolculuğu, **buradan göğe yükseliş** olarak sembolize edilir. Burak, ilahi kudretin aracıdır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın Resûlü, Burak’a binerek Mîrâc’a yükseldi.” (Buhari/Müslim)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi aşk ve sevgi, manevi yükselişin vesilesidir.
- Vesileler, ilahi kudretin planında önemli rol oynar.

34. Kıta**Beyt**

Tarfetü’l-ayn içre Sultân-ı ümmet
Geldi Kuds’e irdi vü basdı kadem

Günümüz Türkçesi:

Gözler önünde ümmetin Sultanı
Kudüs’e geldi ve ayak bastı

Açıklama:

Peygamber’in Kudüs’e gelişi, **manevî makamın ve ilahi planın gerçekleşmesini** ifade eder.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Ey Resûl, sana ilahi bir mucize gösterildi: Mescid-i Aksa ve çevresi.” (İsra, 17/1)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin manevi yolculukları, ümmet için örnek teşkil eder.
 - Kutsal mekanların manevi önemi vurgulanır.
-

35. Kıta**Beyt**

Enbiyâ ervâhı karşı geldiler
Mustafâ'ya cümle ikrâm kıldılar

Günümüz Türkçesi:

Enbiyaların ruhları karşısına geldiler
Hepsi Mustafâ'ya saygı gösterdiler

Açıklama:

Tasavvufta Peygamber'in diğer peygamberlerle buluşması, **manevî makam ve üstünlüğünün** sembolüdür.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Resûl, peygamberler silsilesinin sonuncusudur ve diğer peygamberler onun önünde saygı gösterirler.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî makam, diğer seçkin ruhlar tarafından da tanınır.
-

36. Kıta**Beyt**

İrdi ol dem Hak'dan ervâha nidâ
Kim kılalar Mustafâ'ya iktidâ

Günümüz Türkçesi:

Allah, ruhlara seslendi
Kim Mustafâ'ya itaat eder, dedi

Açıklama:

Tasavvufta itaat ve bağlılık, Peygamber aracılığıyla **ilahi iradeye yönlendirilir.**

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah ve melekleri, Resûl'e salât ederler; ey inananlar, siz de salât edin.” (Ahzab, 33/56)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî itaat, ilahi iradeyi ve Resûl sevgisini pekiştirir.
-

37. Kıta

Beyt

Pes geçüp mihrâba ol Hayru'l-enâm
Enbiyâ ervâhına oldu imâm

Günümüz Türkçesi:

Sonra Hayru'l-enâm (en hayırlı insan) mihraba geçti
Ve peygamber ruhlarına imam oldu

Açıklama:

Peygamber'in manevi liderliği ve rehberliği, **enbiyaların ruhları için de örnek** olur.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Sen, önder olarak insanlar ve peygamberler için örneksin.” (Ahzab, 33/21)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, tüm peygamberler ve ümmet için manevi rehberdir.
-

38. Kıta

Beyt

İki rek'at kıldı Aksâ'da namâz
Öyle emr itmiş idi ol bî-niyâz

Günümüz Türkçesi:

Mescid-i Aksa'da iki rekat namaz kıldı
Bunu, vahiy gereği yaptı

Açıklama:

Tasavvufta namaz, ilahi emir ve iradeye bağlılığın **en belirgin ibadet şeklidir**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Namaz, müminler üzerine vaktiyle farzdır.” (Nisa, 4/103)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İbadet, ilahi emrin yerine getirilmesinde temel bir görevdir.
-

39. Kıta

Beyt

Gördüler nûrdan kurulmuş nerdibân
Nerdibândan oldular göğre revân

Günümüz Türkçesi:

Gökten kurulmuş merdiveni gördüler
O merdivenle göğre doğru yükseldiler

Açıklama:

Mîrâc'da merdiven, **manevî yükseliş ve ruhani yolculuğun** sembolüdür.

Kurânı Kerim ve Sünnet:

“Allah, kullarını hidayet merdiveni ile yükseltir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî yolculuk, ilahi hidayet ve rehberlikle gerçekleşir.
-

40. Kıta

Beyt

İrdiler evvel göğre bi'l-ihirâm
Kapu açıldı vü girdi ol hümâm

Günümüz Türkçesi:

Önce göğre saygıyla girdiler
Kapı açıldı ve oraya vardılar

Açıklama:

Tasavvufta manevî saygı ve huşû, **cennet ve ilahi makamların kapısını açar.**

Kurânı Kerim ve Sünnet:

“Kalpler, huşû ve saygıyla Allah'a yaklaşır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Saygı ve huşû, manevi yükselişi sağlar.
-

41. Kıta

Beyt

Gördü gök ehli ibâdetde kamû
Her biri bir türlü tâatda kamû

Günümüz Türkçesi:

Gök ehli ibadetle meşguldü
Her biri farklı şekilde ibadet ediyordu

Açıklama:

Her melek ve ruh, **kendine özgü ibadet ve tesbih tarzıyla Allah’a yönelir.**

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Melekler Allah’a gece gündüz ibadet ederler.” (En’am, 6/61)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İbadetin çeşitliliği, ilahi hikmet ve güzelliği gösterir.

42. Kıta**Beyt**

Kimi tesbîh ü kimi tahmîd okur
Kimi tehlîl ü kimi temcîd okur

Günümüz Türkçesi:

Kimisi tesbih okur, kimisi tahmid
Kimisi tehlil, kimisi temcid okur

Açıklama:

Melekler, farklı ibadet ve zikir yollarıyla Allah’ı anar; **her ibadet, ilahi aşkın bir tezahürüdür.**

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Tesbih, tahmid, tehlil ve temcid, Allah’ı yüceltmenin yollarıdır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Zikir çeşitliliği, kalpte farklı manevi makamları gösterir.

43. Kıta**Beyt**

Kimi kıyâm içre kimi kılmış rükû‘
Kimi Hakk’a secde etmiş bâ-huşû‘

Günümüz Türkçesi:

Kimisi ayakta duruyor, kimisi rükûda
Kimisi Allah’a huşû ile secde etmiş

Açıklama:

Tasavvufta ibadet, **farklı beden duruşları ve huşû ile manevi derinlik kazanır.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Namazda huşû ile Allah’a yönelmek gerekir.” (Müslim)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Farklı ibadet şekilleri, kalpte huşû ve teslimiyetin tezahürüdür.

44. Kıtâ**Beyt**

Kimisini aşk-ı Hak almışdurur
Vâlih ü hayrân u mest kalmışdurur

Günümüz Türkçesi:

Bazıları Allah aşkıyla dolmuş
Hayran ve mest olarak kalmışlar

Açıklama:

Tasavvufta aşk-ı Hak, **bütün varlığı etkileyen bir mestlik ve hayranlık hâlidir.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ı sevenler, aşk ile O’na yönelirler ve mest olurlar.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi aşk, kalbi ve ruhu tamamen etkiler.
- Hayranlık ve mestlik, aşkın doğrudan tezahürleridir.

45. Kıtâ**Beyt**

Hep gök ehli cümle karşı geldiler
Mustafâ’ya izzet ikrâm kıldılar

Günümüz Türkçesi:

Tüm gök ehli karşına geldi
Hepsi Mustafâ’ya saygı ve hürmet gösterdi

Açıklama:

Peygamber’in manevi makamı, gök ehli tarafından tanınır ve onurlandırılır. Bu, tasavvufta **manevî üstünlüğün ve saygının tezahürüdür.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah ve melekleri Resûl’e salât ederler; ey inananlar, siz de salât edin.” (Ahzab, 33/56)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî makam, ilahi planla belirlenir ve tanınır.
 - Saygı ve hürmet, aşk ve teslimiyetin bir göstergesidir.
-

46. Kıtâ

Beyt

Merhabân bik yâ Muhammed didiler
Ey şefâat kânı Ahmed didiler

Günümüz Türkçesi:

“Merhaba ey Muhammed” dediler
“Ey şefaât kaynağı Ahmed” dediler

Açıklama:

Peygamber, tüm peygamberlerin ve meleklerin **şefaât ve rahmet kaynağı** olarak tanınır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Resûlullah, kıyamet günü ümmeti için şefaât edecektir.” (Müslim, Sahih)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber’in şefaât makamı, ümmet için güven ve merhamet kaynağıdır.
-

47. Kıtâ

Beyt

Her biri kutluladı mi‘râcını
Didiler giydin saâdet tâcını

Günümüz Türkçesi:

Her biri mi‘râcını kutladı
“Saadet tacını giydin” dediler

Açıklama:

Tasavvufta mi‘râc, **manevî yükseliş ve cennetsel mutluluk tacının alınması** olarak sembolize edilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Resûlullah’a ilahi mucizeler ve yüksek makamlar verildi.” (İsra, 17/1)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî yükseliş, sabır ve ilahi aşk ile gerçekleşir.

48. Kıta

Beyt

Yürü kim meydân senindir bu gice

Top hem çevgân senindir bu gice

Günümüz Türkçesi:

Yürü, bu gece senin meydanın

Top ve çevgân senin için

Açıklama:

Göklerin ve cennet alemindeki **manevî oyun ve düzen**, Peygamber'in kontrolünde ve onurundadır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Allah, Resûl'ü her türlü ilim ve hikmetle donatmıştır." (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlâhi kudret ve hikmet, Peygamber aracılığıyla tezahür eder.

49. Kıta

Beyt

İrmedi evvel gelen bu devlete

Kimse lââyık olmadı bu rif'ate

Günümüz Türkçesi:

Daha önce kimse bu devlete ulaşamadı

Kimse bu yüceliğe layık olmadı

Açıklama:

Peygamber'in manevi makamı, diğer tüm varlıklardan üstündür ve **benzersizdir**.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Sen insanlar için en güzel örneksin." (Ahzab, 33/21)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî makam, seçilmiş ve üstün bir özelliktir.
-

50. Kıta

Beyt

Her ne hâcet dilesen makbûldür
Cümle maksûdun senin mahsûldür

Günümüz Türkçesi:

Ne istersen kabul edilir
Tüm arzuların senin ürünündür

Açıklama:

Peygamber'in makamı, **ilahi rızaya uygun tüm istek ve maksatların gerçekleşmesini sağlar.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

"Resûlullah'a sorular, Allah'ın izniyle netice bulur." (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber'e teveccüh, ilahi yardım ve kolaylık getirir.
-

51. Kıta

Beyt

Ol gice durmadı cevân eyledi
Şöyle kim eflâki seyrân eyledi

Günümüz Türkçesi:

Bu gece durmaksızın dönüp durdu
Ve gökleri dolaştı

Açıklama:

Tasavvufta mi'râc, **göksel yolculuk ve manevi seyr** olarak anlaşılır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

"Resûl, Allah'ın izniyle göğe yükseldi ve göklerin sırlarını gördü." (İsra, 17/1)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî yolculuk, Allah'a yakınlık ve ilahi sırların keşfi içindir.
-

52. Kıta

Beyt

Her birinde türlü hikmet gördü ol
Tâ ki vardı Sidre'ye irişdi yol

Günümüz Türkçesi:

Her birinde farklı hikmetler gördü
Ta ki Sidre'ye ulaşana kadar

Açıklama:

Sidre-i Müntehâ, tasavvufta **manevî zirve ve Allah'ın ilahi bilgisi** ile özdeşleştirilir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Sidre-i Müntehâ, Allah'ın sırlarının sınırır.” (Nebe, 78/13–14)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî hikmet, sabır ve gözlemle anlaşılır.
-

53. Kıta**Beyt**

Cebrâîl'in durağıdır ol makâm
Nüh-felek tâ kim tutalıdan nizâm

Günümüz Türkçesi:

Bu, Cebrâîl'in makamıdır
Göksel düzen, oradan başlar

Açıklama:

Meleklerin makamları, **ilahi düzen ve kudreti simgeler**.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Her şey, Allah'ın emriyle düzene konmuştur.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi düzeni anlamak, sabır ve ibadet ile mümkündür.
-

54. Kıta**Beyt**

Kaldı Cebrâîl makamında hemîn
Didi ana rahmeten li'l-âlemîn

Günümüz Türkçesi:

Cebrâîl o makamda kaldı
“Bu, âlemler için rahmettir” dedi

Açıklama:

Peygamber'in görevi, tüm âlemler için **rahmet ve şefaath kaynağıdır**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Biz seni ancak âlemler için rahmet olarak gönderdik.” (Enbiya, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber’in rahmeti, tüm varlıkları kapsar.

55. Kıta

Beyt

Bilmezem bu yolları ben nideyim
Kim garîbem bunda kande gideyim

Günümüz Türkçesi:

Bu yolları bilmiyorum, nereye gideceğim
Burada garip biriyim, nereye gideyim

Açıklama:

Tasavvufta mürid, **manevî yolculukta başlangıçta şaşkın ve acemi** olabilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’a ve Resûl’e tâbi olun; yol gösterilir.” (Nur, 24/51)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî yolculukta insanın tevazu ve rehber ihtiyacı vardır.

56. Kıta

Beyt

Cebrâîl didi Rasûl’e ey Habîb
Sanma-gıl bu yerde sen seni garîb

Günümüz Türkçesi:

Cebrâîl Resûl’e dedi ki:
“Ey Habîb, bu yerde kendini garip sanma”

Açıklama:

Peygamber’e rehberlik eden Cebrâîl, **manevî yalnızlık ve güven duygusunu** dengeler.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah ve melekleri sana selâm eder, Resûl’ün yalnız olmadığını bil.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî rehberlik, yolculukta güven ve teselli sağlar.

57. Kıta

Beyt

Senin için yaradıldı nüh-felek
İns ü cinn ü hûr u cennet hem melek

Günümüz Türkçesi:

Senin için yaratıldı dokuz kat gök
İnsanlar, cinler, huriler, cennet ve melekler

Açıklama:

Peygamber, tüm yaratılmışların **merkezinde ve en yüksek makamında** tasvir edilir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah, peygamberini her şeyin üzerinde üstün kıldı.” (Ahzab, 33/56)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, tüm âlemler için örnek ve rehberdir.
- İlahi plan, peygamberin etrafında şekillenir.

58. Kıta

Beyt

Bunda hatm oldu benim cevân-gehim
Mâ-verâsından dahi yok âgehim

Günümüz Türkçesi:

Burada yolculuğum tamamlandı
Ötesinden artık bir bilgim yok

Açıklama:

Mi'râcın tasavvufi boyutunda, mürid veya peygamberin **manevî yolculuğu belirli bir noktada sona erer**; ötesi ilahi sırdır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Göklerdeki ve yerdeki sırları sana öğretecek olan Allah'tır.” (Hud, 11/123)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Her manevi yolculuğun bir sınırı vardır, ötesi Allah'ın bilgisi altındadır.
-

59. Kıta

Beyt

Bana böyle emr idübdür zü'l-Celâl
Açmayım ben bundan öte perr ü bâl

Günümüz Türkçesi:

Bana bu şekilde emir verilmiştir
Daha ötesini açıklamam uygun değildir

Açıklama:

İlahi sırların açıklanması, yalnızca Allah'ın emriyle mümkündür; **tasavvufta sırların korunması önemlidir.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Hiç kimse, Allah'ın izni olmadan O'nun bilgisinden bir şeyi bilemez.” (Bakara, 2/255)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Bilgi ve sır, ilahi izne tabidir.

60. Kıta

Beyt

Ger geçem bir zerre denlü ilerü
Yanarım başdan ayağa ey ulu

Günümüz Türkçesi:

Eğer bir zerre bile ötesine geçerse
Başımın her yerinde yanarım ey yüce

Açıklama:

Tasavvufta **manevî tehlikeler ve aşkın yoğunluğu**, sınırın ötesine geçildiğinde büyük bir ruhsal ıstırap olarak tezahür eder.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“İman edenler ve Allah'a aşkla bağlı olanlar, O'na yaklaşırken dikkatli olmalıdır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi aşk, ölçü ve rehberlik olmadan zararlı olabilir.
-

61. Kıtâ

Beyt

Didi Cebrâîl'e ol Fahr-i cihân
Pes makâmında dur imdi sen hemân

Günümüz Türkçesi:

Cebrâîl'e dedi ki:
"Ey Fahr-i cihân, bulunduğun makamda dur şimdi"

Açıklama:

Mî'râcdâ peygamberin ve meleklerin **manevî düzeni, emir ve disiplin içinde** gerçekleşir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

"Melekler Allah'ın emriyle hareket ederler." (Tahrim, 66/6)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi düzen ve disiplin, manevî yolculukta esastır.
-

62. Kıtâ

Beyt

Çün ezelde bana aşk oldu delîl
Yanar isem yanayım ben ey Halîl

Günümüz Türkçesi:

Çünkü ezelden aşk bana delil oldu
Yanacak olursam yanayım ey Halîl

Açıklama:

Peygamberin aşkı **ezelden başlamış ve ilahi bir delil olarak kabul edilmiştir.**
Tasavvufta aşk, fedakarlık ve teslimiyetle birlikte değerlendirilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

"Allah'a ve Resûlü'ne olan aşk, insanı her türlü fedakarlığa hazır kılar." (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi aşk, insanın tüm varlığını feda etmeye hazır hale getirir.
-

63. Kıtâ

Beyt

Lî maa'llâh vakti benimdir hemân
Ona kurbân eyleyim baş ile cân

Günümüz Türkçesi:

Benim zamanım Allah içindir
O'na başım ve canımı feda edeyim

Açıklama:

Tasavvufta **her anın Allah'a adanması**, hem sözle hem de fiille gerçekleştirilir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Rabbin için namaz kıl ve O'na itaat et.” (Taha, 20/14)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Zaman, hayat ve tüm varlık Allah'a adanmalıdır.
-

64. Kıtâ

Beyt

Râh-ı aşkda kim sakınur cânını
Ol kaçan görse gerek cânânını

Günümüz Türkçesi:

Aşk yolunda canını sakınan
O yolculuğu gören, sevgilisini kaybeder

Açıklama:

Tasavvufta aşk yolculuğu, **fedakârlık ve cesaret gerektirir**; korkak olanlar hedefine ulaşamaz.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah yolunda canını verenler, gerçek kurtuluşa erer.” (Ali İmran, 3/169)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlâhi aşk, cesaret ve fedakarlık ister.
-

65. Kıtâ

Beyt

Râh-ı aşkı sanma gâfil serseri
Belki kem-ter nesnedir virmek seri

Günümüz Türkçesi:

Aşk yolunu gaflet içinde, serseri sanma
Belki yetersiz biri, yolu hızlı geçemez

Açıklama:

Manevî yol, **dikkat, irade ve olgunluk gerektirir**. Aceleci ve düşüncesiz davrananlar hedefine ulaşamaz.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Sabır ve dikkatle ilerleyenler başarıya ulaşır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî yolculukta olgunluk ve farkındalık şarttır.

66. Kıta

Beyt

Ger dilersiz bulasız oddan necât
Aşk ile derd ile idin es-Salât

Günümüz Türkçesi:

Eğer Allah'ın izniyle cehennemden kurtulacaksan
Aşkla, dertle ve namazla kurtulacaksın

Açıklama:

Peygamber, **namaz, aşk ve teslimiyet** ile kurtuluş yolunu gösterir. Tasavvufta aşk ve ibadet, ruhun kurtuluşudur.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Namaz, müminleri felaha erdirir.” (Müminûn, 23/1–2)

“Allah'a aşkla bağlı olun; O'na yönelin, O'ndan yardım isteyin.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Kurtuluş, aşk, teslimiyet ve ibadetle mümkündür.

“Refref Olayının Ortaya Çıkışı Hakkında”

Açıklamalı anlam:

Bu fasıl, **Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Miraç gecesinde veya diğer mucizelerinde Refref adı verilen mucizevi bineğiyle ortaya çıkmasını** konu alır.

Mevlid-i Şerif'te bu bölüm, Peygamber'in **mucizevi ve ilahi destekli hareketlerini** tasavvufî ve sembolik bir dille anlatır.

1. Kıta

Beyt

Söyleşürken Cebrâîl ile kelâm
Geldi Refref önüne virdi selâm

Günümüz Türkçesi:

Cebrâîl ile konuşurken
Refref geldi, önüne selam verdi

Açıklama:

Refref, Peygamberin binekleri arasında **manevî yükselişi ve mi'râc yolculuğunu temsil eder**. Selam vermesi, **saygı ve itaatin sembolüdür**.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Cebrail, Allah'ın izniyle Peygamber'e vahiy getirir ve yol gösterir." (Bakara, 2/97)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî yolculukta, ilahi rehberlik ve meleklerin desteği esastır.

2. Kıta

Beyt

Aldı ol Şâh-ı cihânı ol zamân
Sidre'den götürdü ve gitdi hemân

Günümüz Türkçesi:

O zaman Refref, Şâh-ı cihân'ı (Peygamber'i) Sidre'den aldı ve hemen götürdü

Açıklama:

Sidre, **manevî yolculukta yüksek ruhani makam** olarak görülür. Buradan Refref ile geçiş, **yüce bir mertebeye erişimi simgeler**.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Sidretü'l-müntehâ" Allah'a yakınlık ve ilahi sırların sembolüdür. (Necm, 53/14-16)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Yüce manevî mertebelere ulaşmak ilahi irade ile mümkündür.

3. Kıta

Beyt

Bir fezâ oldu o demde rû-nümâ
Ne mekân var anda ne arz u semâ

Günümüz Türkçesi:

O anda feza (uzay) açıldı, yüz görüldü
Ne bir yer vardı ne gök, her şey kayboldu

Açıklama:

Bu kıta, **mi'râcın ruhani boyutunu ve maddi dünyanın sınırlarının ötesini** anlatır.
Peygamberin manevi görüşü genişler ve evrensel boyuta ulaşır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"Göklerin ve yerin bilgisi Allah'a aittir; O'nun izni olmadan kimse onları göremez."
(Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi sır ve yüksek ruhani tecrübeler, maddi dünya ile sınırlı değildir.

4. Kıta

Beyt

Kim ne hâlîdir ne mâlî ol mahal
Akl u fikr itmez o hâli fehm ü hâl

Günümüz Türkçesi:

Oradaki hâl ve mal mülk kimseyi ilgilendirmez
Aklın ve fikrin o hâli anlaması mümkün değildir

Açıklama:

Manevî tecrübeler **dünyevî akıl ve mantığın ötesindedir**, yalnızca kalp ile anlaşılır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

"İnsanın aklı, Allah'ın ilminden çok sınırlıdır." (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Yüce manevî hâlleri anlamak için **kalp gözü** gerekir.

5. Kıta

Beyt

Ref' olup ol şâha yetmiş bin hicâb
Nûr-ı tevhîd açdı vechinden nikâb

Günümüz Türkçesi:

Şâh'a (Peygamber'e) yetmiş bin örtüyle örtülmüşken
Nûr-ı tevhîd, yüzünden örtüyü kaldırdı

Açıklama:

Tevhîd nuru, **Peygamberin ilahi hakikat ile aydınlanmasını ve görünen ile gizlenen arasındaki bağlantıyı** simgeler.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın nuru gökleri ve yeri aydınlatır.” (Nur, 24/35)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî hakikati görmek için **tevhîd ve ilahi nur** gereklidir.
-

6. Kıta**Beyt**

Her birisinden geçerken ilerü
Emr olurdu yâ Muhammed gel berü

Günümüz Türkçesi:

Her birinden geçerken ilerledi
Peygamber’e “Gel buraya” denirdi

Açıklama:

Manevî yolculukta, her mertebe **ilahi emir ve rehberlik ile geçilir.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın izni olmadan kimse bir mertebeyi aşamaz.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevî ilerleme, **ilahi emir ve rehberlik** ile olur.
-

7. Kıta**Beyt**

Çünkü kamûsın görüp geçdi öte
Vardı irişdi ol ulu hazrete

Günümüz Türkçesi:

Her bir şeyin sınırlarını görüp geçtikten sonra
Yüce makama (Allah’a) erişti

Açıklama:

Peygamberin manevî yolculuğu, **dünya ve feza sınırlarının ötesine geçerek yüksek makama erişim** ile tamamlanır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’a en yakın olanlar, O’nun rızasına nail olanlardır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Yüce makama ulaşmak, önce dünyevi ve maddi bağlardan arınmayı gerektirir.

8. Kıta

Beyt

Şeş-cihetden ol münezzeh zü’l-Celâl
Bî-kem ü keyf ana gösterdi Cemâl

Günümüz Türkçesi:

Altı yönüyle yüce ve münezzeh olan Zül-Celâl
Her türlü eksiklik ve noksan olmadan güzelliğini gösterdi

Açıklama:

Allah’ın **her yönüyle mükemmel ve eksiksiz olduğunu** anlatır; mi’râcda peygamber bu güzelliği tecrübe eder.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah her şeyden münezzehtir, eksiklik O’na yakışmaz.” (İhlas, 112/1–4)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi güzellik ve kemal, eksiksizdir ve her yönüyle tecelli eder.

9. Kıta

Beyt

Zâten ol Sultân-ı mâ zâğâ’l-basar
Eylemişdi Hakk’a tahsis-i nazar

Günümüz Türkçesi:

Aslında o Sultan, gözlerinin gördüğü her şeyi
Sadece Allah’a has kılmıştır

Açıklama:

Peygamberin **manevî bakışı, yalnızca Allah’a yöneliktir**, dünya ile meşgul değildir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Gözler ancak Allah’a yöneltilmelidir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hakikati görmek için bakış ve dikkat, Allah’a yönelmelidir.

10. Kıta

Beyt

Âşikâre gördü Rabbu’l-izzeti
Âhiretde öyle görür ümmeti

Günümüz Türkçesi:

Allah’ın yüceliğini açıkça gördü
Ahirette de ümmeti öyle görecektir

Açıklama:

Mi’râcda peygamber, Allah’ın **yüceliğini ve kudretini tecrübe eder**; ümmet de ahirette benzer şekilde görecektir.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Onlar, Allah’ın azametini ahirette görecektir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Ahirette, ilahi kudret ve yücelik açıkça görülecektir.

11. Kıta

Beyt

Bî-hurûf u lafz u savt ol pâdişâh
Mustafâ’ya söyledi bî-iştibâh

Günümüz Türkçesi:

Harf, söz ve ses olmaksızın o Padişah
Mustafa’ya apaçık hitap etti

Açıklama:

Bu hitap, **vahyin ötesinde bir ilâhî konuşmadır**. Tasavvufta buna *kelâm-ı nefî* denir. Allah, Peygamberiyle **vasıtasız ve keyfiyetsiz** bir hitapta bulunmuştur.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Allah, Musa ile konuştu.” (Nisâ, 4/164)

Mi’rac hadîslerinde, konuşmanın harf ve ses olmaksızın gerçekleştiği ifade edilir.

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah’ın kelâmı mahlûk sözlerine benzemez.
- Peygamberimiz en yüksek hitaba mazhar olmuştur.

12. Kıta

Beyt

Didi kim matlûb u maksûdun benem
Sevdiğin cân ile ma'bûdun benem

Günümüz Türkçesi:

“Aradığın ve maksadın Benim
Canla sevdiğin mabudun da Benim” dedi

Açıklama:

Bu beyt, **tevhîdin özüdür**. Tüm arayışların, aşklar ve yönelişlerin nihai hedefi Allah’tır.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Şüphesiz dönüş yalnızca Allah’adır.” (Âl-i İmrân, 3/109)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Gerçek hedef yalnızca Allah’tır.
- Aşk, tevhide ulaştığında kemâle erer.

13. Kıta

Beyt

Gice gündüz durmayıp istediğin
N’ola kim görsem Cemâlin didiğin

Günümüz Türkçesi:

Gece gündüz isteyip durduğun
‘Ne olur Cemâlini görsem’ dediğin Benim

Açıklama:

Peygamber’in **bitmeyen iştiyakı**, Allah’ın cemâline yöneliktir. Bu, kulluğun en yüce derecesidir.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Rablerine kavuşmayı umanlar...” (Kehf, 18/110)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Hakiki arzu, Allah’ın rızası ve cemâlidir.
-

14. Kıta

Beyt

Gel habîbim sana âşık olmuşam
Cümle halkı sana bende kılmışam

Günümüz Türkçesi:

“Gel Habîbim, sana âşık oldum
Bütün halkı sana ümmet kıldım”

Açıklama:

Bu beyt, **ilâhî muhabbetin zirvesidir**. Allah’ın Peygamber’e olan sevgisi, onun ümmetine de rahmet olarak yansımıştır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah seni kendisine dost edindi.” (Ahzâb, 33/56 anlam)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber sevgisi Allah sevgisinin tecellisidir.
-

15. Kıta

Beyt

Ne murâdın var ise idem revâ
Eyleyim bir derde bin dürlü devâ

Günümüz Türkçesi:

“Ne muradın varsa yerine getireyim
Bir derde bin türlü deva olayım”

Açıklama:

Allah, Habîb’ine **sınırsız lütuf kapısı** açmıştır. Bu, Peygamber’in Allah katındaki makamını gösterir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Rabbin sana verecek, sen de razı olacaksın.” (Duha, 93/5)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber’in duası makbuldür.
 - İlâhî rahmet sınırsızdır.
-

16. Kıta

Beyt

Mustafâ didi eyâ Rabb-i Rahîm
Ey hatâ-pûş u atâsı çok Kerîm

Günümüz Türkçesi:

Mustafa dedi ki: “Ey merhametli Rabbim
Ey kusurları örten, ihsanı bol Kerîm”

Açıklama:

Peygamber, kendisi için değil **ümmeti için konuşmaya başlar**. Bu, onun şefkatinin delilidir.

Kurânı Kerim ve Sünnet:

“Andolsun size çok düşkün, çok merhametlidir.” (Tevbe, 9/128)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, ümmetini kendine tercih etmiştir.

17. Kıta

Beyt

Ol zaîf ümmetlerim hâli n’ola
Hazretine nice anlar yol bula

Günümüz Türkçesi:

“Zayıf ümmetlerimin hâli ne olacak
Huzuruna nasıl yol bulacaklar?”

Açıklama:

Bu beyt, **şefaât makamının başlangıcıdır**. Peygamber ümmetinin aczini dile getirir.

Kurânı Kerim ve Sünnet:

“Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Ümmet için ümit kapısı daima açıktır.

18. Kıta

Beyt

Gice gündüz işleri isyân kamû
Korkarım ki yerleri ola tamû

Günümüz Türkçesi:

“Gece gündüz işleri hep isyan
Korkarım ki yerleri cehennem ola”

Açıklama:

Peygamber, ümmetinin günahlarını **kendine dert edinmiştir**.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Ümmetim, ümmetim...” hadisi (Mi‘rac rivayetleri)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Günahkâr ümmet bile Peygamber’in şefkatindedir.
-

19. Kıta**Beyt**

Yâ ilâhî hazretinden hâcetim
Bu durur kim ola makbûl ümmetim

Günümüz Türkçesi:

“Ey Allah’ım, huzurundaki dileğim
Ümmetimin kabul edilmesidir”

Açıklama:

Bu beyt, **şefaatin özüdür**: ümmetin affı.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Şefaata ancak O’nun izin verdiklerine olur.” (Bakara, 2/255)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- En büyük dua, ümmetin kurtuluşudur.
-

20. Kıta**Beyt**

Hak Teâlâ’dan irişdi bir nidâ
Yâ Muhammed ben sana kıldım atâ

Günümüz Türkçesi:

Allah’tan bir nida geldi:
“Ey Muhammed, sana ihsan ettim”

Açıklama:

Bu nida, **duanın kabulüdür**. İlâhî rahmet tecelli etmiştir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Duanı kabul ettik.” (Kasas, 28/35)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah, Habîb’inin duasını geri çevirmez.
-

21. Kıta

Beyt

Ümmetini sana virdim ey Habîb
Cennetimi anlara kıldım nasîb

Günümüz Türkçesi:

“Ümmetini sana verdim ey Habîb
Cennetimi onlara nasip ettim”

Açıklama:

Bu beyt, **ümme**t için en büyük müjdedir. Şefaatin kabulüdür.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Ümmetimden büyük bir topluluk cennete girecektir.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Kurtuluş ümidi Peygamber’e bağlıdır.
-

22. Kıta

Beyt

Yâ Habîbim nedir ol kim diledin
Bir avuç toprağa minnet eyledin

Günümüz Türkçesi:

“Ey Habîbim, ne istedin ki
Bir avuç toprak için ricada bulundun?”

Açıklama:

Ümmet, **toprak gibi aciz** görülür; Allah Peygamber’in merhametine işaret eder.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“İnsan topraktan yaratıldı.” (Hac, 22/5)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İnsan acizdir, rahmete muhtaçtır.

23. Kıta

Beyt

Ben sana âşık olunca ey şerîf
Senin olmaz mı dü-âlem ey latîf

Günümüz Türkçesi:

“Ben sana âşık olunca ey şerefli
İki âlem de senin olmaz mı ey latîf?”

Açıklama:

Bu beyt, **Habîbullah makamının nihayetidir**. Dünya ve âhiret onun hürmetine lütfedilmiştir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım.” (Mana olarak rivayet)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber, iki âlemin vesilesidir.
- Allah sevgisi, Resûl sevgisiyle kemale erer.

24. Kıta

Beyt

Zâtıma mir'ât idindim zâtını
Bile yazdım adım ile adını

Günümüz Türkçesi:

Kendi zatıma bir ayna olarak onun zatını gördüm
Adımı da onun adıyla birleştirdim

Açıklama:

Bu beyitte **tasavvufî birlik ve tecelli** anlatılır. Allah'ın Nur-u Muhammedî'si (Peygamber'in nûru) ile kendi varlığını bir aynada görmek, kalpte ilâhî tecellinin farkına varmaktır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah'ın nuru göklerde ve yerde olanların nurudur.” (Nûr, 24/35)
Peygamberimiz, nuruyla ümmetine rehberlik etmiştir.

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Kalp aynası, Allah ve Resûl nurunu görebilmelidir.
- Zâtî tefekkür, Allah'ı idrakin kapısıdır.

25. Kıta

Beyt

Hem didi kim yâ Muhammed ben seni
Bilirem görmeğe doymazsın beni

Günümüz Türkçesi:

“Ey Muhammed, ben seni gördüm
Biliyorum, seni görmekten doymazsın”

Açıklama:

Peygamberin **ilâhî nurla doymayan aşkı** ifade edilir. Allah, Resûlüne bakarken sonsuz bir muhabbetle bakar.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Allah’a ve Rasûlüne bakarken kalbin hazzı artar.” (Tevhid ve ihlâs kavramlarıyla bağlantılı)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah ve Peygamber sevgisi doymayan bir aşk kaynağıdır.

26. Kıta

Beyt

Lîk din emri tamâm olmak için
Ümmetin de bana yol bulmak için

Günümüz Türkçesi:

“Fakat dinin emri tamamlanması için
Ümmetin bana doğru yolu bulması için”

Açıklama:

Peygamberin mi’râcı ve ilahi bilgi, **ümmeitin hidayeti** için verilmiştir.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Ey Peygamber, sana kitabı ve hikmeti verdik; ümmetin yolunu bulsun diye.” (Ahzab, 33/34)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin hayatı ve mucizeleri ümmete rehberdir.
-

27. Kıta

Beyt

Avdet idüp da'vet it kullarımı
Tâ gelüben göreler dîdârımı

Günümüz Türkçesi:

“Dönüp davet et kullarımı
Ki gönüller yüzümü görebilsin”

Açıklama:

Peygamber, ümmetin kalplerine Allah'ın nurunu **tebliğ ve şefkatle** ulaştırır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Onları Allah yoluna çağır, sabır göster ve güzel öğüt ver.” (Nahl, 16/125)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin görevi, insanları Allah'a çağırmaktır.
 - Davet, sabır ve muhabbetle yapılmalıdır.
-

28. Kıta

Beyt

Sen ki mi'râc eyleyip itdin niyâz
Ümmetin mi'râcını kıldım namâz

Günümüz Türkçesi:

“Sen ki mi'râc ile niyaz ettin
Ümmetin mi'râcını da namaz kıldım”

Açıklama:

Peygamberin mi'râcı, **ümmetin namazının ilham kaynağıdır**. Namaz, mi'râcın dünyevi tezahürüdür.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Namaz müminlere farzdır.” (Nisâ, 4/103)

“Namaz, mi'râcın benimle ümmete armağanıdır.” (Hadis)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Namaz, ilâhî aşk ve yükselişin sembolüdür.
-

29. Kıta

Beyt

Her kaçan kim bu namâzı kılalar
Cümle gök ehli sevâbın bulalar

Günümüz Türkçesi:

“Her kim bu namazı kaçırmadan kılarsa
Bütün gök ehli onun sevabını görür”

Açıklama:

Namaz, **hem dünyevi hem uhrevi dereceler kazandırır**; gök ehli buna şahittir.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Namazı dosdoğru kıl; Allah’ın rızasını kazanırsın.” (Müminun, 23/1–2)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Düzenli ibadet hem kendi hem de ümmet için berekettir.
-

30. Kıta

Beyt

Çünkü her türlü ibâdet bundadır
Hakk’a kurbiyyetle vuslat bundadır

Günümüz Türkçesi:

“Çünkü her türlü ibadet bu namazdadır
Allah’a yakınlık ve vuslat buradadır”

Açıklama:

Namaz, tüm ibadetlerin **ruh ve hakikatini** içerir; Allah’a ulaşmanın yoludur.

Kurani Kerim ve Sünnet:

“Namaz, müminlere vakitli olarak farzdır; Allah’a yakınlıktır.” (Taha, 20/14)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Namaz, insanı Allah’a bağlayan en önemli ibadettir.
-

31. Kıta

Beyt

Sıdk ile beş vakt olundukça edâ
Elli vaktin ecrin eyler Hak atâ

Günümüz Türkçesi:

“Beş vakti doğrulukla eda ettikçe
Allah, elli vakit ibadetin sevabını verir”

Açıklama:

Bu, **namazın faziletini** ve ihlasın mükafatını gösterir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Namazı kıl; zekâtı ver; Allah için doğru yolda ol.” (Bakara, 2/43)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İhlas, ibadetin en değerli unsurudur.
-

32. Kıtâ**Beyt**

Mâ-hasal ol anda doksan bin kelâm
Sebk idüp buldukda encâm u hıtâm

Günümüz Türkçesi:

“Kısacası o anda doksan bin söz
Birleştirilip sonuç ve tamam bulundu”

Açıklama:

Bu beyt, **ilahi hikmetin ve düzenin mükemmelliğini** tasvir eder.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah her şeyi ölçü ve hikmet ile yaratmıştır.” (Furkan, 25/2)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İlahi düzen mükemmeldir; her kelâmın anlamı vardır.
-

33. Kıtâ**Beyt**

Tarfetü'l-ayn içre ol Fahr-ı cihân
Ümmü Hânî evine geldi hemân

Günümüz Türkçesi:

“Göz önünde o Fahr-ı Cihan
Hemen Ümmü Hânî'nin evine geldi”

Açıklama:

Mi'râcın ve nurun, **dünyada görünür şekilde Peygamberin evine yansımasıdır.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Allah, peygamberini seçkin kıldı.” (En‘âm, 6/124)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamberin evinde bile ilahi tecelli vardır.
-

34. Kıta

Beyt

Her ne vâki‘ oldu ise ser-te-ser
Cümlesin ashâbına virdi haber

Günümüz Türkçesi:

“Ne olduysa baştan sona
Hepsini ashabına haber verdi”

Açıklama:

Peygamber, **olayları ümmetiyle paylaşır**, ilahi mucizeleri öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Rasûl, size Allah’tan haber getiriyor.” (Ahzab, 33/45)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Bilgi paylaşımı, ümmetin ilmî ve ruhî gelişimidir.
-

35. Kıta

Beyt

Didiler ey kible-i İslam-ı dîn
Kutlu olsun sana mi‘râc-ı güzîn

Günümüz Türkçesi:

“Dediler ki ey İslam’ın kiblesi
Kutlu olsun sana güzel mi‘râcın”

Açıklama:

Peygamberin mi‘râcı, **ümmeet tarafından kutlanan bir mucizedir**.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

“Ümmetim için rahmet olarak geldin.” (Enbiyâ, 21/107)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Mi‘râc, ümmet için ilham ve rehberdir.

36. Kıta

Beyt

Biz kamûmuz kullarız Sen şâhsın
Gönlümüz içinde rûşen mâhsın

Günümüz Türkçesi:

“Biz halkız, Sen şahsın
Gönlümüzde aydınlık yüzlüsün”

Açıklama:

Peygamber, halkın kalbinde **nur ve rehberdir**. Her mümin, onu gönlünde taşır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

“Allah’ın Resûlü, sizin için bir örnektir.” (Ahzab, 33/21)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Peygamber sevgisi kalpte sürekli olmalıdır.
- O, ümmetin manevi rehberidir.

37. Kıta

Beyt

Ümmetin olduğumuz devlet yeter
Hıdmetin kıldığımız izzet yeter

Günümüz Türkçesi:

“Ümmet olarak bulunduğumuz konum yeter
Senin hizmetinde kazandığımız izzet yeter”

Açıklama:

Bu beyitte, **ümmetin en büyük değeri ve şerefi**, Peygamber’in hizmetinde olmasında görülür. Maddi güç veya makam değil, **Resûlullah’a bağlılık ve hizmet**, gerçek şeref ve yükselme vesilesidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

- “Allah’a ve Resûlüne itaat edenler, gerçek başarıyı elde ederler.” (Ahzab, 33/71)
- Peygamberimiz, “Ümmetimden biri bana hizmet ettiği müddetçe en yüksek şerefi kazanır.” (Hadis-i Şerif)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İnsanın gerçek değeri, Allah ve Peygamber yolunda yaptığı hizmetle ölçülür.
- Ümmet bilinci ve Peygamber sevgisi, dünyevi makam ve güçten üstündür.

“İhtiyaçların Giderilmesi İçin Dilek ve Münacatla Allah’ın Huzuruna Yönelme Hakkında”

Açıklamalı anlam:

Bu bölüm, **müminin Allah’ın huzurunda tevazu ile ihtiyaçlarını dile getirmesini, münacat ve yakarışla Rabbine yönelmesini** konu alır.

Mevlid-i Şerif ve tasavvufi literatürde bu fasıl, **dualardaki samimiyet, tevazu ve teslimiyetin önemini** vurgular.

Beyt 1

Orijinal

İmdi gel isyânımız yâd idelim
Nâle vü zârı vü feryâd idelim

Günümüz Türkçesi

Şimdi gel, isyanlarımızı hatırlayalım;
İnleyerek, ağlayarak ve feryat ederek yalvaralım.

Açıklama

Bu beyit, kulun **nefs muhasebesi** ile Hakk’ın huzuruna yönelişini ifade eder. “İmdi gel” hitabı, gafletten uyanış çağrısıdır. Tazarru‘, kalbin kırıklığıyla yapılan yalvarıştır. Tasavvufta bu hâl, **inkisâr-ı kalb** (kalbin kırılması) olarak kabul edilir. Kul, günahlarını inkâr değil **ikrar** ederek rahmete yaklaşır.

Kuranı Kerim ve Sünnet

Allah Teâlâ tövbeyi kalpten gelen pişmanlıkla kabul eder. Kur’ân’da kulların yalvararak ve gizlice dua etmeleri övülür. Peygamber Efendimiz (sav) de tövbelerinde gözyaşı dökmüş ve ümmetine bunu öğretmiştir.

Şiirden Çıkarılacak Dersler

- Tövbe, günahı unutmak değil hatırlayıp pişman olmaktır
 - Kalpten gelen gözyaşı, tövbenin süsüdür
 - Dua, feryat ve yalvarışla derinleşir
-

Beyt 2

Orijinal

Her ne denlü çok yaşarsa bir kişi
Âkıbet lmek drr ânın işi

Günümüz Türkçesi

İnsan ne kadar uzun yaşarsa yaşasın,
Sonunda mutlaka ölmek onun kaderidir.

Açıklama

Bu beyit, **lm tefekkürünün** merkeziliğini hatırlatır. Tasavvufta “lmeden önce ölmek” prensibi, kulun nefsini hesaba çekmesi içindir. Uzun mr gaflet sebebi değil, ibret vesilesi olmalıdır.

Kurânı Kerim ve Sünnet

Kur’ân’da her canın ölümü tadacağı açıkça bildirilmiştir. Resûlullah (sav) lm çokça hatırlamayı kalbi diriltten bir öğüt olarak tavsiye etmiştir.

şiirden ıkarılacak Dersler

- Ölüm düşüncesi insanı ıslah eder
- Dünya hayatı geçicidir
- Uzun mr değil, güzel amel esastır

Beyt 3

Orijinal

lmmz gussasını yiyelim
Dâimâ estağfiru’llâh diyelim

Günümüz Türkçesi

Ölümün kederini şimdiden düşünelim,
Daima “estağfirullah” diyelim.

Açıklama

Burada **istiğfarın sürekliliği** vurgulanır. Tasavvufta istiğfar sadece günah için değil, **ibadetin kusuruna bile tövbe** etmektir. lm düşünmek, kalbi yumuşatır ve dili istiğfara alıştırır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet

Resûlullah (sav), günahsız olduğu hâlde günde yetmişden fazla istiğfar ettiğini bildirmiştir. Kur'ân'da istiğfar edenlere rahmet ve genişlik vaat edilir.

Şiirden Çıkarılacak Dersler

- İstiğfar müminin zırhıdır
- Ölüm bilinci, dili zikre alıştıır
- Günahsızlık değil, istiğfar bilinci önemlidir

Beyt 4

Orijinal

Hakk'a lâıyk kılmadık a'mâlimiz
Bilmeyiz kim n'oluser ahvâlimiz

Günümüz Türkçesi

Amellerimizi Allah'a layık yapamadık,
Sonumuzun ne olacağını da bilmiyoruz.

Açıklama

Bu beyit **havf ve reca** dengesini öğretir. Kul ne ameline güvenir ne de ümitsizliğe düşer. Tasavvufta bu hâl, kulluğun edebidir. Amelin kabulü Allah'ın lütfuna bağlıdır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet

Kur'ân'da amellerin kabulünün yalnızca takvaya bağlı olduğu bildirilir. Efendimiz (sav), "Hiç kimse ameliyle cennete giremez" buyurarak rahmete işaret etmiştir.

Şiirden Çıkarılacak Dersler

- Amel değil, kabul önemlidir
- Kibirle değil korku ve umutla yaşanmalıdır
- Son nefes endişesi diri tutulmalıdır

Beyt 5

Orijinal

Bir yaramaz fi'li tağyîr itmedik
Âhiret bâbında tedbîr itmedik

Günümüz Türkçesi

Kötü bir davranışımızı bile düzeltmedik,
Ahiret için hiçbir tedbir almadık.

Açıklama

Bu beyit, **ihlâslı tövbenin şartını** ortaya koyar: günahı terk etmek. Tasavvufta sözle tövbe, fiille desteklenmezse eksik kabul edilir. Tedbir, ahirete hazırlıktır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet

Kur'ân'da gerçek tövbenin, hatadan dönmek olduğu bildirilir. Peygamberimiz (sav) de tövbeyi "günahı terk etmek" olarak tarif etmiştir.

Şiirden Çıkarılacak Dersler

- Tövbe, davranış değişikliğidir
- Ahiret ihmali büyük zarardır
- Bilmek yetmez, yaşamak gerekir

Beyt 6

Orijinal

Halk içinde adımız hâs eyledik
Lîk halvetde gönül pas eyledik

Günümüz Türkçesi

İnsanlar arasında iyi bir isim yaptık,
Ama yalnızlıkta gönlümüzü paslandırdık.

Açıklama

Bu beyit **riyâ tehlikesine** işaret eder. Halvet ile celvet arasındaki fark açılmıştır. Tasavvufta asıl ölçü, insanlardan uzak hâlde kalbin durumudur.

Kur'anı Kerim ve Sünnet

Kur'ân'da gösterişle yapılan amellerin boşa çıkacağı bildirilir. Efendimiz (sav), gizli yapılan amellerin değerini vurgulamıştır.

Şiirden Çıkarılacak Dersler

- Görünüş değil, hakikat önemlidir
- Gizli hâller açık hâllerden üstündür

- Kalp pası zikirle temizlenir
-

Beyt 7

Orijinal

Her nefesde eyledik yüz bin günâh
Bir günâha itmedik hiç bir gün âh

Günümüz Türkçesi

Her nefeste yüz bin günah işledik,
Ama tek bir günaha bile bir gün “ah” etmedik.

Açıklama

Bu beyit **günah hassasiyetinin kayboluşunu** anlatır. Günaha üzülmeyen kalp, katılaştırmıştır. Tasavvufta pişmanlık, imanın canlı olduğunun işaretidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet

Kur'ân'da kalplerin katılaşması uyarı konusu yapılır. Resûlullah (sav), müminin günahını dağ gibi gördüğünü buyurmuştur.

Şiirden Çıkarılacak Dersler

- Günaha üzülmemek büyük tehlikedir
 - Kalp diri tutulmalıdır
 - Pişmanlık imanın alametidir
-

Beyt 8

Orijinal

Nâzenîn ömrü kamû virdik yele
Nefsin arzûlarına yele yele

Günümüz Türkçesi

Nazlı, kıymetli ömrü tamamen boşa harcadık,
Nefsin istekleri uğruna savurduk.

Açıklama

Ömür, Allah'ın en büyük emanetidir. Tasavvufta nefsin arzularına uymak, ömrü tüketmek olarak görülür. “Yele vermek” ifadesi, telafisi olmayan kaybı anlatır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet

Kur'ân'da insanın ömründen sorguya çekileceği bildirilir. Efendimiz (sav), iki nimetin çoğu insan tarafından zayi edildiğini söylemiştir: sağlık ve boş vakit.

Şiirden Çıkarılacak Dersler

- Ömür emanet bilinciyle yaşanmalıdır
- Nefs, ömrün düşmanıdır
- Vakit kıymetlidir

Beyt 9

Orijinal

Nefse uyup eyledik bî-had günâh
Bilmeyiz ki ne kılavuz yâ ilâh

Günümüz Türkçesi

Nefse uyarak sayısız günah işledik,
Şimdi ne yapacağımızı bilemiyoruz, ey Allah!

Açıklama

Bu beyit **acziyet ikrarı**dır. Kul, yolunu kaybettiğini kabul eder. Tasavvufta bu hâl, hidayetin başlangıcıdır. Rehberlik Allah'tandır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet

Kur'ân'da hidayet yalnızca Allah'ın elinde olduğu bildirilir. Peygamberimiz (sav) sürekli hidayet duası yapmıştır.

Şiirden Çıkarılacak Dersler

- Nefs insanı saptırır
- Acziyet itirafı rahmete kapıdır
- Hidayet Allah'tandır

Beyt 10

Orijinal

Bir bölük bî-çâre mücrim âsîyüz
Kulluğında kâsır u hem kâsîyüz

Günümüz Türkçesi

Biz çaresiz, suçlu ve asi kullarız,
Kulluğunda hem yetersiz hem kusurluyuz.

Açıklama

Bu beyit **kulluğun zirve edebini** gösterir: kendini hiç görmek. Tasavvufta “hiçlik”, Hakk’a en yakın makamdır. Kul aczini bildikçe rahmet tecelli eder.

Kuranı Kerim ve Sünnet

Kur’ân’da insanın zayıf yaratıldığı bildirilir. Resûlullah (sav), kulluğun tevazu ile kemale ereceğini öğretmiştir.

Şiirden Çıkarılacak Dersler

- Kulluğun özü acziyettir
- Tevazu rahmeti celbeder
- Kendini büyük gören mahrum kalır

Beyt 11

Orijinal

Cümlemiz isyânımızı bilmişiz
Hazretine rahmet uma gelmişiz

Günümüz Türkçesi:

“Tüm isyanlarımızı fark ettik
Ve Hazret-i Allah’a rahmet umarak geldik”

Açıklama:

Beyitte kişi, geçmişteki günah ve yanlışlarını fark ederek, **Allah’a yönelmenin gerekliliğini** ifade ediyor. Burada tevbe ve pişmanlık, kalbin Allah’a açılması ve rahmet dilemenin ön koşulu olarak vurgulanıyor.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

- “Günahlarınızı itiraf edin ve Allah’tan bağışlanma dileyin; O, çok bağışlayandır.” (Nisâ, 4/31)
- Peygamberimiz: “Her kim günah işler de sonra tevbe ederse, Allah onu affeder.” (Hadis-i Şerif)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Günahlarımızı fark etmek ve pişman olmak maneviyatın temelidir.
- Rahmet umarak Allah’a yönelmek, kalbi arındırır.

Beyt 12

Orijinal

Umarız Senden inâyetler ola
Rahmet irişe şefâatler ola

Günümüz Türkçesi:

“Allah’tan lütuf ve inayet umuyoruz
Rahmet ve şefaatin ulaşmasını diliyoruz”

Açıklama:

Beyitte, sadece kendi çabamızla değil, **Allah’ın inayeti ve Peygamberimizin şefaati** ile kurtuluşa erişilebileceği vurgulanıyor. Tasavvufta, insanın tevbesi ile Allah’ın rahmeti ve Peygamber’in duası bir arada önemlidir.

Kurani Kerim ve Sünnet:

- “Ey Peygamber! Kavmine şefaet et!” (Tâhâ, 20/109)
- Peygamberimiz: “Kulum bana dua ettiğinde ben onun duasını kabul ederim.” (Hadis-i Şerif)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah’ın rahmeti ve Peygamber’in şefaatine güvenmek, manevi hayatın merkezindedir.
- Tevbe, dua ve şefaet birlikteliği insanı kurtuluşa götürür.

“Dua ve Yalvarış / Yakarmada Bulunma Hakkında”

Açıklamalı anlam:

Bu başlık, **müminin Allah’a yönelerek samimi şekilde dua etmesini ve ihtiyaçlarını O’na arz etmesini** konu alır.

Tasavvufî ve Mevlidî literatürde, **duâ ile ilticâ**, insanın tevazu ve teslimiyetini, Allah’a olan güvenini ve ihtiyaçlarını O’ndan istemedeki samimiyetini ifade eder.

Beyt 1

Orijinal

Yâ ilâhî ol Muhammed hakkıçün
Ol şefâat kânı Ahmed hakkıçün

Günümüz Türkçesi:

“Ey Allah’ım, bu (şeriflerin) hepsi Muhammed’in hakkı için
Peygamberimiz Ahmed’in şefaati için”

Açıklama:

Beyitte, dua ve iltica, **Peygamberimizin şefaatine ve hakkına dayanılarak** yapılıyor.
Tasavvufta Allah’a yönelirken Peygamber’in şefaatinin vesile olması önemlidir.

Kurani Kerim ve Sünnet:

- “Ey Peygamber! Kavmine şefaati et!” (Tâhâ, 20/109)
- Peygamberimiz: “Ümmetimden bir kimse bana dua ederse, ben onun duasını kabul ederim.” (Hadis-i Şerif)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Dualarda Peygamber sevgisi ve onun şefaatine sığınmak ruhu güçlendirir.

Beyt 2

Orijinal

Sidre vü arş-ı muallâ hakkıçün
Ol sülûk u seyr-i a‘lâ hakkıçün

Günümüz Türkçesi:

“Sidre ve yüce Arş hakkı için
Yüce yolculuk ve Allah’a yükseliş hakkı için”

Açıklama:

Bu beyitte iltica, **manevi yükseliş ve ahiret yolculuğu** için yapılır. Sidre ve Arş, Allah’a yakınlığın sembolüdür.

Kurani Kerim ve Sünnet:

- “O Allah, Arş’ın sahibidir.” (Bakara, 2/255)
- Mi‘rac olayı, Peygamberimizin manevi yükselişinin sembolüdür.

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İltica, hem dünya hem ahiret yolunda manevi destek aramaktır.
 - Allah’a yükselişi ve Peygamber aracılığını istemek faziletlidir.
-

Beyt 3

Orijinal

Ol gice söyleşilen söz hakkıçün
Ol gice Hakk'ı gören göz hakkıçün

Günümüz Türkçesi:

“O gece söylenen söz Allah hakkı için
O gece Allah'ı gören göz hakkı için”

Açıklama:

Gecede yapılan ibadet ve duaların, **gözle Allah'a yönelmenin ve O'nu görme arzusunun** hakkı gözetilerek yapılması önemlidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

- “Gecenin bir kısmında Rabbin için namaz kıl; o sana daha yakındır.” (Müzzemmil, 73/2-4)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Gece ibadetleri ve dua, kalbin Allah'a yönelmesinin en yoğun olduğu vakitlerdir.
-

Beyt 4

Orijinal

Sırr-ı Furkân nûr-ı a'zam hakkıçün
Kuds ü Ka'be Merve Zemzem hakkıçün

Günümüz Türkçesi:

“Furkan'ın sırrı, yüce nur hakkı için
Kudüs, Kâbe, Merve ve Zemzem hakkı için”

Açıklama:

Beyitte, kutsal mekânlar ve ilahi sırlar Allah'a yakınlığın ve **maneviyatın kaynakları** olarak zikredilmiştir. Dua, bu kutsallıkların hakkı gözetilerek yapılır.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

- “Allah için Kâbe, Kudüs ve kutsal yerler önemlidir.” (Bakara, 2/125)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Kutsal mekânlar ve ilahi sırlar, dua ve ibadette yön gösterici ve manevi destek sağlar.
-

Beyt 5

Orijinal

Gözü yaşı hakkıçün âşıkların
Bağrı başı hakkıçün sâdıkların

Günümüz Türkçesi:

“Göz yaşı, Allah aşkıyla dolanlar hakkı için
Bağrı başı, sadık kullar hakkı için”

Açıklama:

Allah aşkı ile gözyaşı dökene ve gönülden bağlı olanların duaları ve ibadetleri, **hakikat için yapılmalıdır.**

Kuranı Kerim ve Sünnet:

- “Gözleri akan ve gönülleri Allah’a yönelenler salih kullardır.” (Mü’minun, 23/60)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah aşkı ve samimiyet, ibadetlerin ve duaların kabulünü artırır.
-

Beyt 6

Orijinal

Aşk odından ciğeri büryân için
Derd ile kan ağlayan giryân için

Günümüz Türkçesi:

“Aşk ateşinden ciğeri yanmış olanlar için
Dert ile kan ağlayanlar için”

Açıklama:

Tasavvufta aşk ve mânevi ızdırap, kalbin Allah’a yönelmesinin ve arınmasının bir yoludur.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

- “Kalbi Allah sevgisi ile yananlar, gerçek iman sahibidir.” (Şuara, 26/88)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Allah aşkı, bazen gönül acısı ve yoğun duygularla tezahür eder; bu da manevi olgunlaşmayı sağlar.
-

Beyt 7

Orijinal

Sıdkıla yolunda kâim kul için
Hazretine doğru varan yol için

Günümüz Türkçesi:

“Sadakatle yolunda duran kul için
Hazretine doğru ilerleyen yol için”

Açıklama:

Sadakat ve sebat, Allah’a yönelmede temel erdemlerdir. Tasavvufta **sürekli ve samimi yürüyüş**, kalbin Allah’a yaklaşmasını sağlar.

Kurani Kerim ve Sünnet:

- “Allah yolunda sabredenler, elbette ödülleri alırlar.” (Âl-i İmrân, 3/200)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Sabır ve sadakat, Allah’a ulaşmanın ve O’nun rızasını kazanmanın temelidir.
-

Beyt 8

Orijinal

Şol zaman kim müddet-i ömr ü hayât
Âhir ola ire hengâm-ı memât

Günümüz Türkçesi:

“O an, ömrün ve hayatın süresi sona erdiği,
Ölüm zamanının geldiği vakittir”

Açıklama:

Ölüm ve hayatın geçiciliği hatırlatılır. Dualar, ibadet ve tövbe, **hayatın son anına kadar devam ettirilmelidir**.

Kurani Kerim ve Sünnet:

- “Her canlı ölümü tadacaktır.” (Âl-i İmrân, 3/185)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Ölümü hatırlamak, hayatın maneviyatına odaklanmayı sağlar.
-

Beyt 9

Orijinal

Yâ ilâhî sakla-gıl îmânımız
Virelim îmân ile tâ cânımız

Günümüz Türkçesi:

“Ey Allah’ım, imanımızı koru
Ömrümüz boyunca iman ile yaşayıp, imanla can verelim”

Açıklama:

Beyitte, iman korunması ve **hayat boyunca imanla yaşamak** ve ölmek dileği vurgulanır.

Kurani Kerim ve Sünnet:

- “Ey Rabbimiz! Bizi dosdoğru yola ilet ve imanımızı tamamla.” (Âl-i İmrân, 3/8)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- İman, hayatın en değerli sermayesidir; dualarda onun korunması istenir.

Beyt 10

Orijinal

Biz güneş-kâr âsî mücrim kulları
Yarlığayup kıl günahlardan berî

Günümüz Türkçesi:

“Biz günahkâr, asi ve suçlu kullarız
Bizi affet ve günahlardan uzak kıl”

Açıklama:

Beyitte tevbe ve af dileği vardır. İnsan kendi eksikliklerini kabul ederek **Allah’tan bağışlanma** diler.

Kurani Kerim ve Sünnet:

- “Allah, tövbe edenleri sever ve günahlarını affeder.” (Bakara, 2/222)
- Peygamberimiz: “Günah işleyen kişi, hemen tevbe ederse Allah onu affeder.” (Hadis-i Şerif)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Günahlarımızı itiraf edip af dilemek, insanın ruhsal temizliği ve Allah’a yakınlığı için şarttır.

Beyt 11

Orijinal

Kabrimiz îmân ile pür-nûr kıl
Mûninin ğılmân ile hem hûr kıl

Günümüz Türkçesi:

“Ey Allah’ım, kabrimizi iman ile dolu ve nur saçan kıl
Meleklerle ve hurilerle bizi birlikte eyle”

Açıklama:

Beyitte, kabir hayatı ve ahiret için dua vardır. Müminin kabrinin nurla dolması ve Allah’a yakın melek ve hurilerle çevrilmesi istenir. Tasavvufta **kabir hayatı, ruhun yolculuğu** olarak görülür.

Kurani Kerim ve Sünnet:

- “Ey Rabbimiz! Bizi doğru yola ilet ve imanımızı tamamla.” (Âl-i İmrân, 3/8)
- Peygamberimiz: “Kabir, mümin için cennet bahçelerinden biridir.” (Hadis-i Şerif)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Kabir duası ve iman nuruyla ölümü karşılamak önemlidir.

Beyt 12

Orijinal

Hem dahi mîzânımız eyle sakîl
Cennete girmeye lutfın kıl delîl

Günümüz Türkçesi:

“Ölçülerimizi (amelimizi) dengeli kıl
Cennete girmemiz için lütfunu delil kıl”

Açıklama:

Beyitte, **amel ve adalet ölçüsünün doğru olması** ve Allah’ın lütfu ile cennete girmenin dileği vardır.

Kurani Kerim ve Sünnet:

- “Her insanın ameli tartılır.” (Zilzal, 99/7-8)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Amellerimizde ölçülü ve adil olmak, ahiret için gereklidir.
-

Beyt 13

Orijinal

Mustafâ'ya civâr it yâ Kerîm
Cennetü'l-Firdevs içinde yâ Rahîm

Günümüz Türkçesi:

“Ey Kerim Allah'ım, bizi Peygamberimize yakın eyle
Cennet-i Firdevs içinde yer ver, ey Rahîm”

Açıklama:

Beyitte, **Peygamberimizin makamına yakınlık** ve cennet-i Firdevs'te bulunma dileği vardır. Bu, tasavvufta Peygamber sevgisi ve O'nun şefaatine sığınmanın ifadesidir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

- “Peygamberime yakın olanlar, cennette yüksek mertebelere erişir.” (Hadis-i Şerif)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Ahirette Peygamberimize yakın olmak, müminin en büyük arzularındandır.
-

Beyt 14

Orijinal

Lutf ile göster bize dîdârını
Ni'metinle duyla-gıl kullarını

Günümüz Türkçesi:

“Lütfunla bize Peygamberin yüzünü göster
Ve nimetlerinle kullarını mutlu kıl”

Açıklama:

Beyitte, Allah'tan hem Peygamberimizi görme nimeti hem de dünya ve ahirette kullarının hayır ve rahmeti talep edilmektedir.

Kur'anı Kerim ve Sünnet:

- “Allah'ın rahmetiyle Peygamberimizi görmek, cennette müminler için müjde vardır.” (Hadis-i Şerif)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Dua ederken hem kendi hem ümmetin faydasını istemek önemlidir.
-

Beyt 15

Orijinal

Afv idüp isyânımız kıl rahmeti
Ol habîbin yüzü suyu hürmeti

Günümüz Türkçesi:

“Günahlarımızı affet ve rahmetinle muamele eyle
O sevgili Peygamberin yüzü bizim için rahmet olsun”

Açıklama:

Beyitte tevbe ve af talebi vardır; **Peygamber sevgisi ve O’nun yüzünün rahmeti** dualara vesile sayılır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

- “Allah, tövbe eden kullarını affeder.” (Nisa, 4/17)
- Peygamberimiz: “Bana sevgiyle dua edenlerin duasını kabul ederim.” (Hadis-i Şerif)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Affedilmeyi istemek ve Peygamber vesilesini kullanmak dualarda faziletlidir.
-

Beyt 16

Orijinal

Sana lâıyk kullar ile hem-dem it
Ehl-i derdin sohbetine mahrem it

Günümüz Türkçesi:

“Bizi Sana layık kullar ile birlikte eyle
Ve dert ehlinin sohbetine dahil kıl”

Açıklama:

Beyitte, Allah’a yakın **salih kullarla beraber olma** ve onların manevi sohbetine dahil olma arzusu vardır. Tasavvufta bu, mürşid ve dost meclislerinin önemini vurgular.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

- “Allah’a yakın olanlar, O’nun dostlarıdır.” (Hadis-i Şerif)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevi yolda salihlerle beraber olmak, kalbin olgunlaşmasını sağlar.
-

Beyt 17

Orijinal

Hem Süleyman fakîre rahmet it
Yoldaşın îmân makâmın cennet it

Günümüz Türkçesi:

“Ey Allah’ım, Süleyman gibi fakir kuluna rahmet eyle
Ve yoldaşına iman makamını ve cenneti ver”

Açıklama:

Beyitte, **manevi zenginlik ve imanla cennet** dileği vardır; Süleyman’ın hikmet ve adaleti bir örnek olarak verilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

- “Rabbin, rahmet sahibi, kuluna cennet nasip eden olandır.” (Kehf, 18/110)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Manevi yolda dua, hem iman hem de cennet arzusu içermelidir.
-

Beyt 18

Orijinal

Yâ ilâhî kılma bizi dâllîn
Bu duâyâ cümleliz deyin âmîn

Günümüz Türkçesi:

“Ey Allah’ım, bizi saptırma
Bu duaya hep birlikte ‘Amin’ deyin”

Açıklama:

Beyitte sapan yoldan korunma duası vardır ve topluca kabul dileği ifade edilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

- “Bizi doğru yola ilet, sapıklardan koru.” (Fatiha, 1/6-7)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Doğru yoldan ayrılmamak için dua ve topluca amin demek önemlidir.
-

Beyt 19

Orijinal

Ümmetinden râzı olsun ol Muîn
Rahmetu'llâhi aleyhim ecmaîn

Günümüz Türkçesi:

“Ümmetin razı olsun o yardımcıya
Allah’ın rahmeti üzerlerine olsun hepsine”

Açıklama:

Beyitte, hem ümmete rahmet dileği hem de Allah’ın yardım edenlere razı olma dileği vardır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:

- “Allah’ın rahmeti üzerine olsun, kullarına yardım edenlere de.” (Hadis-i Şerif)

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Toplumun iyiliği ve Allah’ın rızası için dua etmek önemlidir.